

ContinuUM

Magazine voor, door en over alumni van de Universiteit Maastricht



>> Joris van Winssen:
'PGO inzetten voor
excellente leerlingen
basisschool'



>> Jos Kievits
nieuwe directeur
Fondsenwerving
& Alumnizaken

Thema
Leading in
Learning?!

Maastrichts onderwijs een sterk merk

Maastricht University 'Leading in learning'. Zo profileert de Universiteit Maastricht zich wereldwijd. Klopt dit statement? Heeft de Universiteit Maastricht nog steeds de koppositie onder de Nederlandse universiteiten als het gaat om onderwijsontwikkeling en -onderzoek? En hoe staat het met het Probleemgestuurd Onderwijs, het paradepaardje van de Universiteit Maastricht? Is het nog steeds springlevend of wordt het ingehaald door andere, betere concepten van onderwijs? En wat doet de UM om *Leading in learning* te blijven? Belangrijke vragen voor een universiteit die bijna 35 jaar geleden gegrondvest is op een nieuw en spraakmakend onderwijssysteem. Reden voor de redactie van ContinuUM om onderwijs tot thema te maken van deze uitgave.



Henk Schmidt, oud-hoogleraar aan de UM is een van de grote deskundigen op het gebied van Probleemgestuurd Onderwijs. Hij was een van de eerste onderwijsbouwers in Maastricht. In september wordt hij rector van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Hoe kijkt hij als betrokken buitenstaander aan tegen het Maastrichtse onderwijs? Alumnus Wim Gijselaers (hoogleraar Onderwijsonderzoek en -ontwikkeling aan de economische faculteit) geeft zijn visie op de toekomst van het onderwijs in Maastricht en de nieuwste ontwikkelingen. E-learning bijvoorbeeld. Alumnus Bart Rienties vertelt er aanstekelijk over, net zoals Oscar van de Wijngaard (UMC) over *research learning* en MARBLE. Opleidingsdirecteur Ton de Goeij en alumna Sylvia Heeneman laten zien hoe verschillende onderwijsexperimenten in de praktijk van de opleiding Arts-Klinisch Onderzoeker zijn uitgewerkt.

Europa wordt steeds aantrekkelijker voor buitenlandse studenten. Het gaat de concurrentie met de VS succesvol aan, aldus Frank Corvers, alumnus en ROA-onderzoeker. Hoe hoog staat onderwijs eigenlijk op de agenda van de Europese Commissie? Daarin geeft alumnus Peter van der Hijden inzicht. Natuurlijk komen ook onderwijsconsumenten aan het woord. Paul Zwietering, geneeskundestudent van het eerste uur en later zelf onderwijsbouwer en docent, student International Business Anouk van Baal en alumna Carolin Wirth (European Studies). Ze kijken terug en vooruit. Alumnus Onderwijswetenschappen Joris van Winssen vertelt wat hij met zijn Maastrichtse onderwijservaringen doet als basisschooldirecteur.

En verder ... een interview met alumnus Klaas van der Heijden over zijn kliniek ViaSana, een portret van de nieuwe directeur Fondsenwerving & Alumnizaken Jos Kievits en natuurlijk het laatste nieuws uit de Universiteit Maastricht en al haar faculteiten.

Het is de laatste ContinuUM in deze stijl. Een nieuw magazine voor alle externe relaties van de Universiteit Maastricht is in voorbereiding en de eerste uitgave zal begin september verschijnen. We zien elkaar daarin terug!

Namens het Alumni Office,

Lucia Geurts
eindredacteur

Inhoud

- 3 Nieuws van het Alumni Office: Vaarwel en tot ziens!
- 4 Probleemgestuurd Onderwijs vroeger ...
Gesprek met Paul Zwietering en Henk Schmidt
- 6 ... en nu:
Wim Gijselaers: Tijd voor uitdagende discussie
Bart Rienties: e-learning brengt PGO dichterbij
- 7 MARBLE voor 'hongerige' studenten
Anouk van Baal: de kracht van PGO is actieve participatie
- 8 Frank Corvers brengt Europees hoger onderwijs in kaart
- 10 e-mail uit...Brussel: Carolin Wirth
- 11 Nieuwe A-KO opleiding proeftuin voor onderwijsvernieuwing
- 12 Joris van Winssen: PGO inzetten voor excellente basisschoolleerling
- 14 Peter van der Hijden: Het draait in Europa om mobiliteit
- 16 Klaas van der Heijden succesvol met eigen kliniek
- 18 Jos Kievits, nieuwe directeur Fondsenwerving & Alumnizaken
- 20 Nieuwsflitsen
- 23 Tot je dienst

An English version is available at AlumniNet: www.maastrichtuniversity.nl

Jaargang 8 | nummer 1 | juni 2009

Redactieadres
Redactie ContinuUM
Communicatie & Relatiebeheer
Postbus 616
6200 MD Maastricht
Tel: 043-388 5238
Fax: 043-388 5225
alumni@maastrichtuniversity.nl

Hoofdreducteur
Ine Kuppen,
Alumni Office

Eindredactie
Lucia M.J. Geurts
lucia.geurts@maastrichtuniversity.nl

Redactie
Lucia M.J. Geurts
Ine Kuppen
Danielle Townsend-Prevoo
Alumniplatform

Aan dit nummer werkten mee:
Anouk van Baal
Jos Cortenraad
Frank Corvers
Ton de Goeij
Wim Gijselaers
Sylvia Heeneman
Klaas van der Heijden
Peter van der Hijden

Jos Kievits
Margot Krijnen
Loek Kusiak
Bart Rienties
Henk Schmidt
Oscar van den Wijngaard
Joris van Winsem
Carolin Wirth
Paul Zwietering
Facultaire contactpersonen

Fotografie
Loralne Bodewes
Franco Gori
Bert Janssen
Joey Roberts
Sacha Ruland

Design & layout
gewoon biel.
www.gewoonbiel.nl

Printing
Druk: Schrijen-Lippertz
Voerendaal / Stein
www.schrijen-lippertz.nl

Oplage
32.000 exemplaren

Adreswijziging/aanmelding
Tel: 043-388 5221
alumni@maastrichtuniversity.nl

ContinuUM is een magazine voor, door en over alumni van de Universiteit Maastricht. Het wordt gratis toegezonden aan alumni en op aanvraag aan promovendi, medewerkers, relaties en cursisten van de Universiteit Maastricht.

We nodigen alle lezers van ContinuUM uit om op- en aanmerkingen, ideeën en kritiek aan de redactie te melden. Dat kan via e-mail: lucia.geurts@maastrichtuniversity.nl, of telefoon: 043-388 5238

Adverteren in ContinuUM? ContinuUM biedt alumni en de bedrijven waar zij voor werken de mogelijkheid te adverteren op de achterpagina van ContinuUM. Neem contact op over de mogelijkheden. Dat kan per email lucia.geurts@maastrichtuniversity.nl of telefonisch 043-388 5238

Nieuws van het Alumni Office

Vaarwel en tot ziens!

Dit is het laatste nummer van ContinuUM, althans in deze opzet. Eind augustus zal het nulnummer verschijnen van een nieuw blad met als doel: de buitenwereld laten zien wat de Universiteit Maastricht te bieden heeft op het gebied van onderzoek en onderwijs, haar belangrijkste 'producten'. Wat zij doet, hoe zij dat doet en met wie binnen en buiten de universiteit. Het is gericht op alle externe relaties van de UM. Alumni blijven dan ook in dit nieuwe blad zeer belangrijk. Niet alleen omdat zij een belangrijk segment zijn van de doelgroep maar ook inhoudelijk. De redactie zal vaak een beroep doen op alumni om hun verhaal te vertellen en hun licht te laten schijnen over bepaalde onderwerpen.

Terugblik

In december 2002 rolde het 'Magazine voor, door en over alumni van de Universiteit Maastricht', voor de eerste keer van de persen. Opvallend door zijn bijzonder formaat en kleurrijke uitstraling. Opmerkelijk omdat het zich rechtstreeks richtte tot de snel groeiende groep afgestudeerden. Het was een uiting van nieuw beleid: de vriendschapsbanden tussen universiteit en alumni aanhalen, bestendigen en verstevigen. Alumnikring Amsterdam was als derde kring van start gegaan, de signalen voor nieuwe kringen in Den Haag, Brabant en zelfs Düsseldorf en Londen kondigden zich aan. Nu, ruim zes jaar later, zijn er 22 actieve kringen, verspreid over Nederland, Europa tot zelfs in China en New York. Er is een omvangrijk databestand opgebouwd dat secuur wordt bijgehouden. Het alumnibeleid staat stevig verankerd in

de UM. Alumni zijn een factor van betekenis geworden en de universiteit is zich ervan bewust dat zij hen moet koesteren en betrokken houden.

Communicatie

De afgelopen tijd is er vooral veel geïnvesteerd in het verbeteren van de communicatie met alumni. De Universiteit Maastricht heeft een nieuwe website gelanceerd. In het alumnideel daarvan staat informatie over kringen, activiteiten, services, ContinuUM, nieuwsbrief en fondsenwerving. Toekomstige alumni kunnen lezen wat hun te wachten staat na het behalen van hun diploma. Bedrijven en instellingen worden geïnformeerd over het belang van alumni voor hen. Onlangs is ook de maandelijkse nieuwsbrief vernieuwd. Dit blijft een belangrijk medium in de communicatieketen. Ook de emailadressen zijn vernieuwd. 'Unimaas' is veranderd in

'maastrichtuniversity'. Studenten behouden hun e-mailadres, ook na hun afstuderen. De toevoeging 'student' verandert echter in 'alumni'. Bijvoorbeeld: k.degroot@student.maastrichtuniversity.nl wordt k.degroot@alumni.maastrichtuniversity.nl. Er wordt hard gewerkt aan een modern en beter functionerend databestand (CRM) en daaraan gekoppeld een eigen social community voor alumni. Het blijkt geen sinecure maar de dag waarop CRM en de community online gaan, komt dichterbij. Dan zal het niet meer nodig zijn via de UM website in te loggen in het oude AlumniNet, zoals dat nu nog het geval is, en zullen alle alumni zich kunnen profileren en rechtstreeks met elkaar en met de universiteit kunnen communiceren.

Alumni en fondsenwerving

Een belangrijke verandering is de komst van een directeur Fondsenwerving &

Alumnizaken, een nieuwe functie die sinds 1 februari 2009 wordt vervuld door Jos Kievits. Wie hij is, wat zijn plannen zijn en wat een en ander betekent voor alumni is te lezen in een interview met hem op pag. 18.

Het zal duidelijk zijn: het alumnibeleid blijft in ontwikkeling. Het anticipeert op de veranderingen binnen en buiten de universiteit en reageert op behoeftes van een nieuwe tijd. Ook nadat deze laatste ContinuUM oude stijl van de persen is gerold. Daarom geen vaarwel maar tot ziens!

Een hartelijke groet van

*Ine Kuppen en Daniëlle Townsend-Prevoo,
Maastricht University Alumni Officers*

Probleemgestuurd Onderwijs

Vroeger ...



Paul Zwietering (52) begon in 1977 zijn studie geneeskunde in Maastricht, gevolgd door de huisartsenopleiding. Vanaf 1986 combineerde hij zijn werk als huisarts in een academische huisartsenpraktijk met onderwijs en onderzoek in de medische faculteit. In 2000 promoveerde hij aan de UM. De afgelopen acht jaar was hij sectorhoofd onderwijs basiscurriculum bij de vakgroep Huisartsengeneeskunde. Sinds begin dit jaar is hij inspecteur voor de gezondheidszorg in Brabant en Noord-Limburg met als aandachtsveld curatieve zorg (1e lijn en ziekenhuizen), met name gericht op de kwaliteit en veiligheid van zorg. Bij zijn afscheid van de universiteit kreeg Zwietering de Onderwijsprijs.

Het was een gezellige tijd, de beginjaren van de Universiteit. Overzichtelijk ook: allemaal bij elkaar in het gebouw aan de Tongersestraat 53. Er was een gevoel van saamhorigheid, van pioniersgeest, en ook wel van “wij samen tegen de rest”. Onderwijs was de core business. Een gesprek met Henk Schmidt, werknemer nr. 23, en Paul Zwietering, student van jaargang 1977. Over vroeger, over nu en straks.

Het begin

Zwietering: “Ik koos bewust voor Maastricht, ook al was de heersende opvatting: Maastrichtse dokters zijn EHBO-ers met een medische titel. We waren met 200 studenten. Alles bij elkaar in Tongersestraat 53, het oude Jezuïetenklooster: staf, studenten, skillslab, bieb, drukkerij, bestuur. Je eerste doel was natuurlijk dokter worden maar je voelde je ook mede-verantwoordelijk voor de opleiding in opbouw. Een voorbeeld: er waren diaries met audiobanden. Maar alleen in het Engels. Alles moest vertaald worden naar het Nederlands. Dat deden wij, de studenten. We waren ook suppoost in het studielandschap en gebruikten de drukkerij.”

Schmidt: “Mijn motivatie om naar Maastricht te komen was vooral veel wandelen. Ik kom oorspronkelijk uit Heerlen. Ik ben eens gaan praten in Maastricht en kon blijven. Van onderwijs wist ik niks, wel van methoden en technieken van wetenschappelijk onderzoek. In het begin heb ik gezocht naar mijn rol in het geheel. Ik heb me intensief bezig gehouden met de oprichting van het skillslab en het opzetten van tutortrainingen. Al snel werd ik coördinator van blok 1.1 samen met Gerard Majoor. We introduceerden het PGO via het probleem ‘Griep’.” Zwietering heeft het blokboek 1.1 bij zich, vol aantekeningen die hij nu, ruim 30 jaar later, niet meer helemaal kan duiden. Het stamt nog uit het computerloze tijdperk.

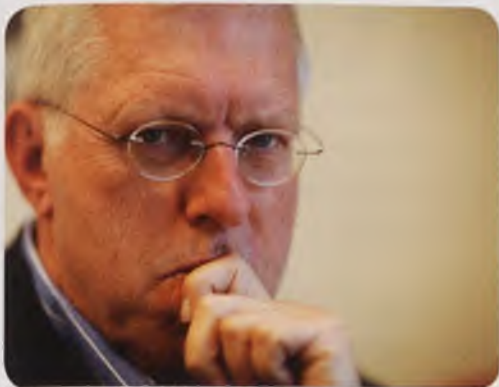
Probleemgestuurd

Schmidt: “We hadden allemaal zo onze motieven om PGO (toen nog probleem georiënteerd onderwijs) te omarmen. Harm Tiddens, kinderarts, streefde naar een directe relevantie voor de samenleving. Wijnand Wijnen vond de eigen verantwoordelijkheid van de student belangrijk. Hij had een sterk geloof in het gezond verstand van studenten en heeft dat briljant vorm gegeven in de voortgangstoets. Ik vond dat PGO zou leiden tot beter leren. Het idee was: PGO leert de student te leren. Het proces stond centraal. Dat is een totaal foute gedachte. Je kunt niet leren te leren. Dat is een leeg begrip. Uitgangspunt moet zijn: hoe organiseer je kennis? Hoe rijk is de kennis in je geheugen? Wat wel kan: kennis verwerven, gestuurd door problemen. Zo is “gestuurd” in de naam gekomen.”

Zwietering: “We leerden: je weet nooit genoeg. Je kreeg het met de paplepel ingegoten. Het was een attitude, een prikkel voor continue educatie. Het ging altijd om het proces. Studenten werden op weg geholpen naar oplossingen en verzamelden zo een heleboel informatie. Ik herinner me een casus over een patiënt met wratten die veel koffie dronk. Ik heb veel geleerd over wratten, veel over koffie maar de relatie tussen beide heb ik nooit gevonden.”

Succesfactoren

Schmidt: “Er zijn vier succesfactoren voor goed onderwijs. Toevallig heeft PGO deze succesfactoren. Maar ook andere vormen van onderwijs. Ten eerste: onderwijs aanbieden dat studenten interessant vinden, waarbij ze zich betrokken voelen. Ook moeten studenten kennis kunnen uitwisselen met andere studenten. Dat heeft een cognitief effect, de kennis beklijft beter. En het heeft een sociaal-emotioneel effect, er ontstaan vriendschappen. Volgens sommige geleerden is dat de voornaamste reden waarom men op school blijft. Ten derde: er moet voldoende tijd zijn voor



zelfstudie. En tenslotte: hanteer korte deadlines. Zorg ervoor dat studenten geen kans krijgen *free riders* te worden. Dat is essentieel. In Utrecht moesten rechtenstudenten iedere week een paper inleveren. De rendementen stegen dramatisch. Wij zijn immers allemaal *just in time managers*. Ik ben dan ook tegen herkansingen. Geef studenten geen uitstel.

Zwietering: "Het is een uitdaging om algemene competenties bij te brengen. Studenten Geneeskunde, willen zo snel mogelijk doktertje spelen. Maar het gaat ook om kennis en competenties op het gebied van wetenschap, samenwerking, maatschappelijk handelen, organisatievermogen etc. Dus moeten docenten deze zaken aan de orde stellen op een zodanige manier dat studenten de relatie tot hun toekomstige beroep zien of er op zijn minst voor gesensibiliseerd worden. Voorbeeld: gezondheidsrecht. Er zijn circa 25 wetten op het gebied van gezondheidszorg. Als dokter weet je daar niet veel van af maar je wordt er wel mee geconfronteerd in de praktijk. Je hebt een zekere basiskennis nodig en de juiste attitude om met die wetten om te gaan.

Studenten hebben sinds de invoering van het nieuwe curriculum een portfolio waarin ze al hun leeractiviteiten en prestaties verzamelen. Een prima middel. Het laat zien wat je competenties zijn, zowel op het gebied van kennis als van houding en inzet. Het laat ook zien waar je zwakke plek zit. Zelfreflectie is de basis voor continu leren."



Bedreigingen en kansen

Zwietering: "Er is minder casuïstiek, minder ruimte voor klinisch redeneren in de onderwijsgroepen. Onderwijsdoelen worden einddoelen: als ik dat weet, weet ik genoeg. Geneeskunde is vooral *evidence based* geworden. Studenten weten hoe te behandelen maar niet waarom. Ze zijn ook toetsgericht gaan werken. De einddoelen moeten terugkomen in de toets, zo niet, dan vinden studenten de toets niet goed. Dat is het nadeel van summatieve toetsen (summatief = telt mee voor het behalen van het diploma; tegenover formatief = vormend - red.). De vraag is of je door summatieve drempels betere studenten aflevert. Een ander punt: Vroeger was informatie moeilijker bereikbaar. Je maakte vanzelf meer uitstapjes. Nu kun je veel sneller en gericht iets opzoeken. Dat kan een bedreiging zijn voor PGO."

Schmidt: "Ik ben bezig aan vier artikelen over het medisch onderwijs in Maastricht



aan de hand van de rendementen tussen 1989 en 1998 per curriculum en curriculumjaar en visitatierapporten. Maastricht heeft een sterke basis. Internationaal is het een enorme succes story. Maar er treden slijtplekken op. Ik denk dat die heel makkelijk te repareren zijn. De frisheid is eraf. Dat is nu eenmaal zo als je met een oudere staf werkt. Ik denk dat je onderwijsmakers en -gevers moet scheiden. De senior staf moet onderzoek doen, zorgen dat de stof goed gepresenteerd wordt, colleges geven et cetera. Tutoren moeten jong zijn. Liever geen student-tutoren, die staan onvoldoende boven de stof. Gebruik alumni. Wij huren in Rotterdam afgestudeerde psychologen in, voor twee tot drie jaar. Ze werken in de praktijk, beheersen het vak en weten wat het is om tutor te zijn. Er is ook teveel directe instructie. Onderzoek wijst uit: hoe meer zelfstudie, des te hoger het rendement. En - ik herhaal het nog maar eens - de deadlines moeten strak. Effectief PGO is een combinatie van



zelfstudie en deadlines. O ja, en opeenvolgende blokken; geen twee tegelijkertijd. Ook dat is slecht voor het rendement."

Zwietering: "Ik denk dat het aannamebeleid strikter moet. Je moet personeel, van arts-assistenten tot hoogleraren, selecteren op affiniteit en kwaliteit. Docentprofessionalisering is een tweede belangrijke zaak. Biedt docenten een integraal pakket continuing education in onderwijs aan en reken af op kwaliteit: ook docenten moeten een portfolio hebben. Tenslotte: biedt binnen onderwijs en onderzoek vergelijkbare carrièreperspectieven. Onderwijskwaliteiten moeten meer gewaardeerd worden. Al deze zaken gelden UM-breed. Voor geneeskunde nog specifiek dit: ook in de kliniek, moet meer aandacht zijn voor de integratie van onderwijs, onderzoek en zorg."

Henk Schmidt

(61) studeerde psychologie in Utrecht en promoveerde in 1982 aan de Universiteit Maastricht. Sinds zijn aanstelling in 1974 vervulde hij diverse functies op het gebied van onderwijs. Hij was onder andere voorzitter van de vakgroep O&O in de medische faculteit en hoogleraar Onderwijspsychologie bij Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen. Ook bekleedde hij de Tansleerstoel. In 1995 werd Schmidt hoogleraar Cognitieve psychologie bij de Faculteit der Psychologie in Maastricht. Sinds 2001 werkt hij aan de Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR) als hoogleraar en (bouw-) decaan van de psychologiefaculteit. Daarnaast heeft Schmidt veel gasthooglerschappen vervuld in het buitenland. Hij is lid van belangrijke internationale onderwijs-gremia en was voorzitter van het NIP, de Nederlandse psychologenvereniging. Hij won internationale prijzen waaronder de Distinguished Career Award van de American Educational Research Association en de Karolinska Institutet Award for Excellence in Research into Medical Education. In 2005 werd hij door de KNAW geselecteerd als een van de top 200 Nederlandse wetenschappers. In september hoopt Schmidt Rector Magnificus te worden van de EUR.



Wim Gijselaers:

“Het is tijd voor uitdagende discussie”

“We staan op een omslagpunt in het Probleemgestuurd Onderwijs. Het is nog steeds een uitstekend concept maar de wereld om ons heen verandert en het onderwijs zal zich daaraan moeten aanpassen. De ontwikkeling van de technologie heeft een groot effect op de samenleving, op de manier waarop we met elkaar in contact zijn en dus ook op het leren. De UM, die onderwijs in haar DNA heeft zitten, moet daar aandacht voor hebben. Dat is basisfilosofie pur sang.”

Aan het woord is Wim Gijselaers, UM-alumnus en hoogleraar Onderwijs aan de Faculty of Economics and Business Administration.

“PGO is van oorsprong een manier om naar je curriculum te kijken. Dat laatste is naar de achtergrond verdwenen. Als onderwijsmaker moet je de vraag stellen: Met wat voor soort verantwoordelijkheid wil ik mensen toerusten voor de toekomst? Ze zullen globaal moeten denken maar gericht op de regio waarin zij straks terecht komen, of die nu Limburg, Hongkong of New York is. *Think global, act local*. Dat betekent: sleutelen aan curricula, nieuwe thema's benoemen.”

Blended learning

“PGO was destijds een nieuwe leer methode omdat studenten een meer centrale plaats in het onderwijs kregen. Zo'n zelfde omslag maken we nu weer mee. Ook nu ontstaan nieuwe leer methoden omdat we vragen stellen bij de bestaande. Neem het contact met docenten. Is live contact nog nodig in deze tijd? Wat is de toegevoegde waarde daarvan? Wij hebben heel veel ervaring hoe je studenten kunt begeleiden in onderwijs-

groepen, nu is het zaak dat we experts worden op het gebied van leren in virtuele groepen. De UM heeft zo'n 1 miljoen euro beschikbaar gesteld om in alle faculteiten te experimenteren met *blended learning*: een combinatie van leren in virtuele en 'echte' onderwijsgroepen. Het kan gebruikt worden voor advocaten die willen promoveren, of voor post-masterstudenten die zich verder willen specialiseren in accountancy. Je kunt het ook toepassen voor aankomende masterstudenten die hun deficiënties moeten wegwerken. De UM doet dit project niet op eigen houtje. We hebben goed gekeken naar bijvoorbeeld John Hopkins University, Ohio University en Pace University in de Verenigde Staten.”

“De uitdaging voor het management is samen met de onderwijsvernieuwers vorm geven aan beleid. De kunst is daarbij een evenwicht te vinden tussen centrale en decentrale regie. Samen moeten we een gemeenschappelijke horizon definiëren. De wegen ernaar toe kunnen verschillend zijn maar we zullen de gekozen richting consequent moeten doorvertalen, niet alleen in termen van efficiency, maar ook door permanente aandacht voor kwaliteit. Dat betekent: kritisch naar je onderwijsorganisatie kijken en deze laten aansluiten op vernieuwingen in het onderwijs. Wellicht is het daarbij ook van belang dat je werkt aan een nieuwe netwerkstructuur die samenwerking tussen faculteiten faciliteert. We leveren goede studenten af, scoren hoog in rankings en hebben een dijk van een reputatie op het gebied van onderzoek van onderwijs. Na 30 jaar zijn we in een nieuwe fase, de pioniers gaan met pensioen. Jonge, enthousiaste docenten zullen het voortouw nemen. Het is tijd voor uitdagende discussie.”

Bart Rienties:

e-learning, onderwijs op afstand brengt PGO dichtbij

Alumnus Bart Rienties' (International Economic Studies) hoopt in de lente van 2010 te promoveren op het proefschrift 'The role of social interaction on human behaviour in Computer-Supported Collaborative Learning (CSCL)'. Als medewerker van de vakgroep Onderwijsonderzoek en -ontwikkeling van de economische faculteit leidt hij diverse e-learning projecten. Hij weet er zo smakelijk over te vertellen dat eventuele scepsis over deze nieuwe vorm van onderwijs-op afstand smelt als sneeuw voor de zon.

In 2004 startte het project Webspijkeren, bedoeld om buitenlandse studenten 'voor de poort' voor te bereiden op het onderwijs aan de UM. Zij kunnen eventuele lacunes in hun middelbare schoolkennis (meestal wiskunde en economie) wegwerken en tegelijkertijd kennis maken met PGO zonder elkaar of de docent ook maar één keer in levenden lijve te ontmoeten. Hoe? Via e-learning, thuis, achter hun pc. Saaie boel dus, zal het (voor)oordeel zijn van menig leek op dit gebied. “Integendeel” is het oordeel van Rienties en van degenen die aan Webspijkeren of andere e-learning projecten hebben deelgenomen. Want je ontmoet elkaar wel degelijk. Online.

“Aankomende studenten die aan Webspijkeren deelnemen, worden door ons ingedeeld in groepen van 10 à 15 mensen. Zij ontmoeten elkaar in een community, vergelijkbaar met Facebook of Hyves”, aldus Rienties. Eerste stap in de cursus is kennis maken met elkaar, noodzakelijk voor een goede interactie. “Studenten willen weten met wie ze te maken hebben om er zeker van te zijn dat ze in een veilige omgeving met elkaar kunnen samenwerken. Dat verschilt niet van een reële onderwijsgroep.” Het digitale café is dan ook een belangrijke ontmoetingsplek. Cursisten bespreken daar allerlei zaken, zoals het toekomstige studentenleven, hun

hobby's en privéleven. Ze profileren zichzelf ook met foto's.

Na de kennismaking krijgen de cursisten taken met casus gericht op hun eigen context. “Voor economie bijvoorbeeld: een meisje uit Noord-Korea komt studeren in Maastricht. Hieruit kun je leerdoelen destilleren over geleide economie tegenover markteconomie et cetera. Ook de zevensprong wordt toegepast. Studenten dragen oplossingen aan en er wordt levendig gediscussieerd”, aldus Rienties.

Task force

De cursisten zijn ook proefkonijn, onder andere voor het onderzoek naar de effecten van e-learning. “We meten wat ze leren, doen tevredenheidsonderzoeken en vergelijken hun resultaten met die van studenten die Webspijkeren niet hebben gevolgd. Webspijkerers blijken gemiddeld tien procent beter te scoren. Ze halen meer toetsen in een keer en hebben een hoger cijfergemiddelde. Opvallend is ook dat cursisten in de rest van hun studie contact met elkaar blijven houden.”

De UM heeft een task force e-learning ingesteld met twee speerpunten: het verder ontwikkelen van e-learning en van PGO online, onderwijsinnovaties waarmee de UM naam maakt in binnen- en buitenland. Een tweede, verbeterde editie van Webspijkeren wordt inmiddels gebruikt door negen hoger onderwijsinstellingen. En er worden meer e-learning projecten ontwikkeld samen met nationale en Europese partners. Ook andere faculteiten gaan vormen van e-learning toepassen, niet alleen voor beginnende studenten, ook voor masters, zij-instromers en professionals. “Een interessante optie voor alumni die hun kennis willen bijspijkeren”, vindt Rienties. “Zij zijn de eerste kandidaten voor de *executive master* die wij gaan aanbieden.”



MARBLE, onderzoeksgestuurd leren voor 'hongerige' studenten

Wetenschappelijk onderzoek een plek geven in de bachelorfase. Dat is het uiteindelijke doel van MARBLE (Maastricht Research Based Learning). Het is de Maastrichtse uitwerking van het Siriusprogramma van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW), dat zich richt op het bevorderen van excellentie in het hoger onderwijs. Afgelopen najaar kreeg de Universiteit Maastricht twee miljoen subsidie uit de Siriuspot en vulde dat aan met hetzelfde bedrag.

MARBLE is een majeure operatie om research based learning (onderzoeksgestuurd leren) in fasen in te voeren in het bacheloronderwijs. Op dit moment zijn er drie pilots: Capitals of Culture, The Struggle for St. Pietersberg bij Cultuur- en maatschappijwetenschappen en Humanoid Robots bij Kennistechnologie. Daarnaast is er het undergraduate research programma PEERS bij University College Maastricht (UCM). Projectleider van MARBLE is Oscar van den Wijngaard, werkzaam bij UCM als docent *humanities* en *coordinator academic advising*.

UCM was al bezig met het ontwikkelen van PEERS voordat Sirius van start ging. Vanaf het eerste semester van het tweede jaar kunnen studenten zich aanmelden voor een onderzoeksproject. Bevalt het hun goed, dan kunnen zij het voortzetten in de

rest van het tweede jaar en eventueel ook in het eerste semester van het derde jaar. PEERS kan zelfs uitmonden in Capstone, het eindproduct waarmee studenten hun bacheloropleiding binnen UCM afronden. Komend najaar verwacht Van den Wijngaard 6 à 7 thema's te kunnen aanbieden.

MARBLE is bedoeld voor 'hongerige' studenten, die een extra uitdaging zoeken, een verdieping in hun studie. "We willen hen bewust maken van de maatschappelijke relevantie van onderzoek. Ze moeten daarover nadenken, kritisch zijn. We geven ze ook inzicht in methodologie en presentatievaardigheden." Het verschil met probleemgestuurd leren is dat studenten in onderzoeksgestuurd leren een grotere rol hebben in het formuleren van problemen en eindoelen. "In Angelsaksische landen heet dat *self-authorship*. Niet *informing* maar *discovery* is het uitgangspunt."

MARBLE voor iedereen

"We zijn nu druk bezig MARBLE uit te rollen over de hele UM. Alle faculteiten vinden het een interessant idee en ontwikkelen met plezier projecten. Ik verwacht dat volgend jaar iedere faculteit tenminste één research based learning module kan aanbieden. Sommige curricula bieden daar meer ruimte voor dan andere. In de MARBLE-stuurgroep zijn alle faculteiten en UCM vertegenwoordigd. We wisselen ideeën uit, geven elkaar feedback. De psychologen bijvoorbeeld hebben al enkele jaren een onderzoekspracticum. Zij kunnen als voorbeeld dienen voor anderen. Zo werkt de stuurgroep als een interactief platform voor onderwijsontwikkelaars met een minimale ambtelijke structuur."

Als het aan Van den Wijngaard ligt, krijgt MARBLE een breder effect. "MARBLE kan de ontwikkeling van het gehele onderwijs een impuls geven. Daarom onderzoeken we wat we vanuit MARBLE kunnen gebruiken voor de hele studentenpopulatie. Het mooiste zou zijn als aspecten van MARBLE in de verschillende curricula terechtkomen zodat alle studenten ervan kunnen profiteren, en we MARBLE in de toekomst kunnen continueren binnen het reguliere onderwijsbudget."



Anouk van Baal:

De kracht van PGO is de actieve participatie

Voor Anouk van Baal is gewoon even tussendoor een afspraak maken niet meer mogelijk. Sinds een paar weken is ze full-time aan het werk bij chemieconcern Sabic in Sittard. Ze doet daar haar afstudeerstage die moet uitmonden in een scriptie waarmee ze de master International Business/Strategy and Innovation afrondt. Ze onderzoekt hoe het bedrijf het beste kan omgaan met zijn leveranciers. Ingewikkeld, want het gaat om meerdere op afstand aangestuurde bedrijfseenheden en duizenden leveranciers. Wat ze na haar studie gaat doen weet ze nog niet precies maar deze stage vindt ze in elk geval top. "Je doet zoveel ervaring op en wat je op de universiteit geleerd hebt, valt op zijn plaats. Ik doe zelfstandig onderzoek en heb de zekerheid dat de uitkomsten daarvan ook gebruikt gaan worden. En de begeleiding is fantastisch."

Anouk volgt niet de gebruikelijke weg. Toen de bachelor-masterstructuur werd ingevoerd is de afstudeerstage in een bedrijf uit het programma gehaald. Te zeer op de praktijk gericht en daardoor vaak van onvoldoende wetenschappelijk gehalte, vond men. Dat ze toch zo'n stage doet, is het gevolg van eigen initiatief en doorzettingsvermogen. "Als je iets per se wilt bereiken moet je ervoor gaan, juist als dat

niet verwacht wordt." Dat ontdekte ze tijdens het "personal development track" dat de UM aanbiedt aan alle masters. In een kleine groep van zes studenten en een coach onderzoeken wat je wilt en kunt en oplossingen vinden voor mogelijke obstakels. "Fantastisch", vindt Anouk.

En eigenlijk geldt haar enthousiasme de hele studie. Ze koos bewust voor Maastricht vanwege het onderwijssysteem. "Na mijn eindexamen ben ik een jaar naar het buitenland geweest en toen ik terugkwam, hoorde ik van vriendinnen verhalen over colleges met 300 man. Dat leek me niks. Ik ben me erin gaan verdiepen en kwam uit op Maastricht." Eigenlijk heeft ze maar één punt van kritiek op PGO: "Soms staat de student te centraal. Dan heb je behoefte aan een ervaren en deskundige tutor die stuurt, uitdaagt en weet wat van studenten verwacht wordt." Actieve participatie van studenten is cruciaal. "Alleen als studenten daadwerkelijk meedoen in de groep komt het leerproces op gang. De kracht van PGO is de toegevoegde waarde van de verschillende mensen, elk met hun eigen achtergrond, cultuur en kennis. Participatie zou ook altijd meegewogen moeten worden in de beoordeling. Niet aanwezigheid maar actieve deelname moet het criterium zijn."

Tekst: Jos Cortenraad
Fotografie: Sacha Ruland



Maastrichts onderzoeksinstituut ROA brengt Europees hoger onderwijs in kaart

Frank Cörvers: Gebruik Engels leidt tot mobiliteit en internationalisering

De Europese universiteiten hebben nog altijd een straatlengte achterstand op de Amerikaanse als het gaat om promoties en publicaties in toonaangevende wetenschappelijke tijdschriften. Maar de inhaalrace is ingezet, zegt alumnus Frank Cörvers van het Maastrichtse Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA). “De overgang naar het bachelor/master-systeem zorgt voor mobiliteit en internationalisering binnen Europa. Een keuze voor het buitenland is niet meer automatisch een keuze voor de VS. Sterker nog, steeds meer Amerikanen steken de oceaan over om hier te studeren en te promoveren. Nederland en zeker Maastricht doen het met het aantrekken van buitenlanders uitstekend.”

Afgelopen najaar discussieerden twintig topeconomen in Woodstock, Vermont, over de toekomst van het Amerikaanse universitaire onderwijs. Wat te doen aan de teruglopende instroom van studenten uit andere werelddelen? Hoe het weglekken van kennis richting Zuid-Korea, India, China, Japan en Europa te stoppen? Het ROA tekende met de presentatie van een diepgravend onderzoek voor de Europese inbreng op de driedaagse workshop, georganiseerd door het prestigieuze National Bureau of Economic Research (NBER). Waarmee eens te meer werd aangetoond dat de Universiteit Maastricht internationaal gezien heel serieus wordt genomen.

“Een eervolle opdracht, dat zeker,” zegt Cörvers, hoofd van de afdeling Arbeids-

marktdynamiek van het ROA. “Ons is gevraagd de ontwikkelingen in het Europese hoger onderwijs en onderzoek in kaart te brengen. Nu is dat niet zo vreemd want we hebben veel ervaring met het verzamelen van gegevens op het vlak van arbeidsmarkt en onderwijs. We publiceren bijvoorbeeld al jaren nationale en Europese monitors van de arbeidsmarkt. Lex Borghans, hoogleraar Arbeidseconomie en sociaal beleid aan de Faculty of Economics & Business Administration en ook verbonden aan het ROA, had de contacten in de VS en vroeg mij om het onderzoek samen te doen. Met onder andere beschikbare data van de universiteitsbibliotheek hebben we een overzicht gemaakt van alle proefschriften die in Nederland vanaf 1674 zijn gepubliceerd. Ook voor andere landen hebben we gekeken

naar onder andere de taal waarin proefschriften en artikelen in wetenschappelijke tijdschriften gedurende de laatste eeuwen geschreven zijn.”

Engelse taal

Meest opvallende conclusie tijdens de conferentie was dat de VS terrein verliezen opzichte van de grote concurrenten in Azië en Europa. “Grofweg sinds de jaren negentig,” aldus Cörvers. “Dat heeft alles te maken met de harmonisering van het Europese continentale onderwijs en onderzoek en het daaraan gerelateerde toenemende gebruik van de Engelse taal. Daardoor zijn de studie- en onderzoeksmogelijkheden op het eigen continent sterk toegenomen. De taalbarrière is lager geworden en daardoor de mobiliteit groter.

Nederland is er als een van de eerste landen mee begonnen, in het onderwijs en in wetenschappelijke publicaties. Van oorsprong was Latijn de meest gebruikte internationale taal in het wetenschappelijk onderzoek. Later werd dat de nationale taal en ook Frans en Duits. Door over te stappen op Engels zijn onze universiteiten plotseling ook interessant voor mensen uit andere landen in Europa. De trek van studenten naar de VS lijkt wat af te zwakken.”

“Een eervolle opdracht, dat zeker.”

Bachelor/master

Sinds de eeuwwisseling zet de dalende migratie naar de VS zich versterkt door, vanwege de terroristische aanslagen van 11 september 2001, maar vooral door de ‘veramerikanisering’ van het Europese onderwijs. “Het effect van 9/11 is niet zo makkelijk meetbaar. Het heeft zeker mensen afgeschrikt en bovendien zijn de eisen om de VS binnen te komen aangescherpt. Wij denken echter dat de omschakeling naar het bachelor/master-systeem (BAMA) een belangrijke invloed heeft, evenals het opzetten van aio-opleidingen vlak na of zelfs in combinatie met een masteropleiding. Tijdens de Bologna-conferentie in 1999 hebben 46 Europese landen afgesproken om tot één stelsel te komen met een uniform punten- en waarderingssysteem. Die verandering is relatief snel doorgevoerd. De BAMA is nu bijna overal in de Europese Unie een feit.

Universiteiten zijn transparanter, worden beoordeeld en meer en meer met elkaar vergeleken. Net als in de VS eigenlijk. Studenten en onderzoekers krijgen zo een breed scala aan mogelijkheden voorgeschoteld. Dat bevordert de internationalisering en mobiliteit binnen Europa. Kijk naar Maastricht waar de economische faculteit meer dan de helft studenten uit het buitenland trekt. Vooral Duitsers, maar

ook mensen uit alle Europese landen, uit Afrika, Amerika en Azië.”
“De kleine landen en Scandinavië liggen voor met het gebruik van het Engels als de *lingua franca* op hun universiteiten. In grote landen als Duitsland, Spanje en Italië zie je nu pas de internationalisering en mobiliteit goed op gang komen. Frankrijk houdt nog steeds sterk vast aan zijn eigen taal in publicaties. Dat ene, uniforme Europese systeem voor wetenschappelijk onderwijs groeit dus nog verder uit. De vrees van de VS is goed voor te stellen.”

Amerikaans model

Europa heeft dus definitief gekozen voor het Amerikaanse model, maar dat wil niet zeggen dat de vergelijking helemaal op gaat. Er zijn en blijven wel degelijk grote verschillen, zegt Cörvers. “In de VS is de kwaliteit van universiteiten heel wisselend. Van de absolute top tot en met pover. In Nederland wordt gestreefd naar een min of meer gelijk niveau. Althans in de bachelor-fase. Die is in wezen voorbereidend en nog niet sterk verbonden aan wetenschappelijk onderzoek. Wat we nu heel duidelijk zien is een profilering met masterstudies en onderzoeksfaciliteiten. In navolging van Amerika zal het hier ook steeds minder voor de hand liggen om de master automatisch te volgen aan de universiteit waar je ook je bachelor gedaan hebt. Studenten gaan zoeken naar de meest interessante opties. Dat wakkert de concurrentie tussen universiteiten aan. Op nationaal en Europees niveau. Natuurlijk, dat levert kansen op maar tegelijk ook bedreigingen. Een universiteit is immers financieel afhankelijk van het aantal afstudeerders. De masteropleidingen zijn in dat kader een belangrijke inkomstenbron. Ik voorzie specialisaties bij universiteiten. Maastricht bijvoorbeeld profileert zich internationaal nu al heel sterk met economics. Keerzijde van die internationalisering is dat onderzoek erg op het buitenland gericht raakt. Alleen door in internationale bladen te publiceren tel je mee in rankings.”

Research & Development

De vraag of de VS hun voorsprong definitief aan het verspelen zijn, bleef tijdens de workshop in Woodstock onbeantwoord. Het ROA waagt zich niet aan harde voorspellingen. “De financiële crisis raakt de VS hard. De vraag is of er voldoende geld blijft om het onderwijs en onderzoek te stimuleren. Wat dat betreft hoeven we ons overigens in Europa niet op de borst te kloppen. Er is veel minder geld beschikbaar voor research en development (R&D) dan in de VS. Nederland komt op een schamele 1,7 procent van het nationaal inkomen, Europees gezien een middenmoter. Het is amper de helft van het percentage waarnaar we streven volgens de destijds in Lissabon gemaakte afspraken. Toen is vastgelegd dat Europa in 2010 leidend moest zijn in innovatie. Nou, daar zitten we nog ver vanaf. Als Europa echt de top wil halen en innovatief wil zijn, dan moeten de uitgaven voor R&D, met hierin de budgetten voor wetenschappelijk onderzoek, omhoog. Amerika is ons op dit gebied ver voor. Bovendien zien de universiteiten daar de bedreigingen onder ogen. Ze zijn zeer geïnteresseerd in de wijze waarop wij ons mastersysteem inrichten. Zij zullen zeker de competitie aangaan.”

Frank Cörvers

studeerde algemene economie aan de Universiteit Maastricht, inclusief een semester in Duitsland aan de Universiteit van Hannover. Na zijn afstuderen werkte Cörvers bij de UM als docent, promoveerde bij het ROA, verkaste voor een aantal jaren naar het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) om vervolgens in 2000 weer terug te keren bij het ROA. Daar is hij nu afdelingshoofd Arbeidsmarktdynamiek en lid van het managementteam. “ROA is onderdeel van de UM, maar we functioneren als een bedrijf dat zijn eigen broek moet ophouden. We doen contractonderzoek voor overheden en bedrijven. Daarnaast werken we veel samen met de verschillende departementen binnen de Faculteit der Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde. We geven onderwijs aan de faculteit, leiden aio’s op en trekken post doc onderzoekers aan. Die diversiteit en bedrijfsmatige benadering spreken me erg aan, evenals de combinatie van wetenschappelijk en maatschappelijk relevant onderzoek.” Bij ROA werken momenteel 35 mensen.

Samenwerking

Met de veranderde onderwijsstructuur is Europa dus wel op de goede weg. “Jawel,” knikt Frank Cörvers. “Maar er is nog een lange weg te gaan. In diverse wetenschappen is het Engels nog lang geen voertaal. Uit het ROA-onderzoek blijkt dat vooral de betawetenschappen, geneeskunde en economie de stap naar het Engels gezet hebben. In cultuur, recht en sociale wetenschappen is nog steeds de eigen landstaal veelal leidend. “In Frankrijk gaan de ontwikkelingen langzaam. Dat is jammer, want daar werken geweldig goede wetenschappers. Die publiceren echter in het Frans en worden dus steeds minder gelezen. Publicaties tellen in de rankings alleen mee als ze in internationaal erkende tijdschriften gepubliceerd zijn. Zo blijft veel kennis in Frankrijk hangen. Echt, een uniforme taal helpt de wetenschap vooruit. Uiteindelijk gaat het er toch om dat er relevant onderzoek gedaan wordt waar de hele wereld van profiteert. We hoeven niet in bedreigingen te denken. Samenwerking, kennis uitwisselen; daár gaat het om.”

Tekst en foto: Carolin Wirth

Carolin Wirth:

“Internationale sfeer in Maastricht pluspunt”



Carolin Wirth (1983) kwam in 2003 vanuit het Duitse Bonn naar Maastricht voor de bacheloropleiding European Studies en aansluitend de master Law & Language Studies, ook in Maastricht. In 2008 rondde zij ook nog de master International and European Law af aan de Université Montesquieu in het Franse Bordeaux. Nu is zij trainee bij de Europese Commissie in Brussel. Vanuit haar standplaats schrijft zij haar “e-mail uit ...”

“Tegen de tijd dat ik eindexamen deed hoorde ik mensen spreken over interessante bachelorprogramma's in het Engels aan de Universiteit Maastricht. Samen met mijn beste vrienden ondernam ik een ontdekkingsreisje naar Maastricht om een idee te krijgen van de universiteit en de Faculteit der Cultuurwetenschappen in het bijzonder. Wat we ontdekten was heel aantrekkelijk! Ik herinner me dat ik verrast was over de structuur van de driejarige opleiding

European Studies en het idee van een vrij semester in het derde jaar trok me uiteindelijk over de streep.”

“Ik kom uit Bonn en dus kan ik zeggen dat ik in het buitenland heb gestudeerd. Toch is dat maar gedeeltelijk waar want ik vond altijd wel iemand met wie ik kon car-poolen en in anderhalf uur was ik thuis. De internationale sfeer in Maastricht was een belangrijk pluspunt. En wat betreft het Probleemgestuurd Onderwijs herinner ik me een klein oranje boekje. Het leek een nogal complex onderwijsmodel. Ach, het bleek best bruikbaar in de praktijk. Toch vind ik PGO niet altijd geschikt. Het onderwerp en de dynamiek in de tutorgroep spelen een belangrijke factor voor succes.”

“Ik kan nog steeds niet precies zeggen wat nu mijn specialismen zijn. Wat is mijn expertise? Ik denk dat ik behoorlijk goed thuis ben op het gebied van de Europese Unie in al haar dimensies – of het nu cultureel, historisch, economisch, politiek of institutioneel is. Waar ben je dan beter thuis dan in Brussel, de hoofdstad van Europa? Als trainee bij de Europese Commissie ervaar ik wat het betekent deel te zijn van het Europese integratieproces. Voor mij is Brussel een opwindende en kleurrijke stad met die speciale mix van de Franse en Vlaamse cultuur, gekruid met Congolese en nog veel meer internationale smaken.”

“Eerst heb ik gewerkt voor de Duitse permanente vertegenwoordiging in het team dat verantwoordelijk is voor de relaties met het Europese Parlement. Nu zoek ik een baan als parlementair assistent of als adviseur op het gebied van Europese lobby. Een ding is zeker: ik wil blijven werken in een internationale omgeving. Ik vind het heel interessant en verrijkend om te worden omgeven door verschillende nationaliteiten, te communiceren in verschillende talen en om te gaan met uiteenlopende culturele achtergronden.”

“Terugkijkend ben ik echt blij dat ik in Maastricht heb gestudeerd. Het contact met studenten en staf was bijzonder, zeker vergeleken met de Duitse omgangsnormen. Het werken in groepen gaf je de gelegenheid snel je medestudenten en docenten te leren kennen. Soms had ik wel wat meer colleges willen hebben om beter inzicht te krijgen in de theoretische achtergrond van een onderwerp. Met plezier denk ik terug aan de prachtige bibliotheek, een prima plek om te studeren. Ik kwam er graag, vooral voor de koffiepauzes!”

“Het is lastig om te zeggen hoe ik mij ontwikkeld had als ik niet in Maastricht had gestudeerd. Op de eerste plaats denk ik dat het bijzonder nuttig is om in het Engels te studeren en met andere talen in contact te komen. Daarnaast leerde ik veel op het gebied van methodologie: onderzoeksmethoden, academisch schrijven, presentatievaardigheden etc. Allemaal waardevol voor je carrière. Ik merk dat men in Brussel alumni uit Maastricht waardeert. Mensen vertellen vaak over de UM-alumni die zij kennen en - zonder gekheid - er zijn er heel wat! Ik ga graag naar bijeenkomsten van de Alumnikring Brussel, die heel actief is. Het is erg leuk om oud-studenten te ontmoeten en na te praten over Maastricht. Et voilà ... wat heb ik nu het afgelopen kwartier gedaan!?”

Nieuwe A-KO opleiding proeftuin voor onderwijsvernieuwing

Bruggenbouwer tussen onderzoek en patiëntenzorg

In 2007 startte binnen de FHML een nieuwe en vernieuwende opleiding: de onderzoeksmaster Arts-Klinisch Onderzoeker (A-KO). Nieuw, omdat de A-KO opleiding studenten voorbereidt op een carrière als arts in combinatie met wetenschap. Vernieuwend, omdat de opleiding een proeftuin is voor onderwijsvormen, selectie aan de poort en toetsing binnen Probleemgestuurd Onderwijs.

Ze zijn razend enthousiast over de jonge opleiding, Ton de Goeij en Sylvia Heeneman. De Goeij, programmadirecteur A-KO: "Er is behoefte aan artsen die klinisch werk en onderzoek kunnen combineren. Bruggenbouwers die patiëntproblemen uit de praktijk gebruiken bij onderzoek en andersom wetenschappelijke informatie toepassen in de dagelijkse praktijk." Sylvia Heeneman houdt zich als taakgroepvoorzitter bezig met de selectie, counseling en toetsing. "Er is grote belangstelling voor A-KO," zegt Heeneman, "We plaatsen ieder jaar dertig studenten. In de eerste drie jaren meldden zich minstens driemaal zoveel studenten aan."

Aanpak

Hoe verschilt A-KO van de reguliere artsopleiding? "Normaal gesproken volgt iemand die arts wil worden eerst de bacheloropleiding Geneeskunde om vervolgens door te stromen naar de masteropleiding," legt Ton de Goeij uit. "Er is zo goed als geen instroom vanuit andere studierichtingen in de masteropleiding Geneeskunde. Bij A-KO gaat dat anders: de opleiding staat alleen open voor bachelorstudenten uit biomedische richtingen, zoals medische biologie of moleculaire levenswetenschappen, maar ook afgestudeerden van university colleges. Voorwaarde is dat de diploma's minimaal 90 ECTS studiepunten aan biomedische en wetenschappelijke vakken omvatten." Sylvia Heeneman

vult aan: "Bijzonder is ook dat deze onderzoeksmaster geen twee, maar vier jaar duurt. Aan het eind van de opleiding ontvangen de A-KO afgestudeerden een diploma voor zowel de kwalificatie (basis)arts als klinisch onderzoeker."

Zwaar

"De opleiding is zwaar," zegt Heeneman. "Er wordt veel gevraagd van onze studenten, maar ook van onze docenten: hoge inzet, verantwoordelijkheidsgevoel, originaliteit, zelfwerkzaamheid en ambitie. De studielast mag niet worden onderschat. Een reguliere student Geneeskunde besteedt zo'n 25 tot 35 uur per week aan zijn opleiding. Voor A-KO studenten is een studielast van 40 tot 50 uur per week geen uitzondering." De opleiding wordt in vier fasen aangeboden. Deze zijn gebaseerd op patiëntproblemen, die telkens vanuit een andere invalshoek worden bestudeerd. Heeneman: "In iedere fase komen dezelfde patiëntproblemen terug. Eerst bestudeert de student basiskennis over een ziektebeeld. Vervolgens leert hij klinisch en wetenschappelijk redeneren en diagnoses stellen over dezelfde klachten en symptomen. Fase drie bestaat uit 60 weken coschappen en wetenschappelijke vorming. In de vierde en laatste fase verricht de student zelf onderzoek in de zorg."

Proeftuin

De A-KO opleiding is bij uitstek een proeftuin voor onderwijsinnovatie. Ton de Goeij: "A-KO biedt de gelegenheid om met een beperkt aantal studenten vernieuwende onderwijsvormen te testen. Wij proberen PGO in onze opleiding anders en optimaal toe te passen. Studenten werken niet alleen samen in studiegroepen om oplossingen voor problemen te vinden, maar zij moeten ook in duoverband kennis vergaren en overdragen aan de anderen. We onderzoeken momenteel wat studenten vinden van de vernieuwende elementen in hun opleiding.



Tekst: Margot Krijnen
Fotografie: Franco Gori

Hopelijk kunnen deze uiteindelijk vertaald worden naar andere opleidingen." Ook de selectieprocedure is anders dan anders, vertelt Sylvia Heeneman. "Na selectie op basis van vooropleiding en een kennistoets voeren de kandidaten zes interviews van 12 minuten over telkens een ander onderwerp: hun prestaties tot nu toe, motivatie, communicatie, logisch redeneren, etc. Dat doen ze met counselors, maar ook met een student. Dat geeft ons een 360-graden beeld van de kandidaat."

Portfolio

Zelfs de toetsing is bijzonder bij A-KO. De Goeij: "Onze studenten werken met een portfolio, een centraal instrument waarmee zijzelf, maar ook hun counselors, de competentieontwikkeling kunnen volgen en vastleggen. Het wordt gebruikt voor beoordeling van de student, maar ook en vooral als middel voor zelfevaluatie. Toetsuitslagen zijn daarom ook gedifferentieerd. De student ziet meteen aan welke onderdelen hij nog moet werken. En we gaan nog verder. Wij onderzoeken nu de mogelijkheid om competentiegericht en vooral formatief te gaan toetsen. Als een 'self-directed learner' verzamelt de student rijke feedback over zijn competentieontwikkeling. Alle studiepunten worden gekoppeld aan het portfolio en dat is het uiteindelijke beoordelingsinstrument. Wij willen af van het summatieve toetsstelsel dat feitelijk helemaal niet bij PGO past. Onze hoop is het formatieve portfoliosysteem in september 2010 in te voeren. Daarmee zouden we een mooie slag maken in de vernieuwing van ons Maastrichtse onderwijs!"

Joris van Winssen studeerde in 2005 aan de UM af als onderwijswetenschapper en is nu directeur van vier basisscholen in de Brabantse Kempen. Waar nodig probeert hij zijn passie voor het Probleemgestuurd Onderwijs ook over te brengen op leerkrachten en de betere leerlingen in het basisonderwijs.

'PGO inzetten voor excellente leerlingen basisschool'



Met net zijn Pabodiploma op zak stond Joris van Winssen (1978) twee jaar voor de klas van een basisschool in Mill en Westervoort.

De hunkering naar wetenschappelijke kennis over onderwijs als 'breed vakgebied' bracht hem naar Maastricht, naar de studie Onderwijswetenschappen die in 2000 met zeventien studenten van start ging binnen de faculteit Psychologie.

"Het was een weloverwogen keuze voor kennismaking met het 'sociaal constructivisme': leren door nieuwe informatie te verbinden aan wat we al weten. Ik had geen zin in traditionele collegebanken,

Alumnus Joris van Winssen, directeur basisonderwijs

in aanbodgestuurde kennisoverdracht", aldus Van Winssen.

"Omdat we maar met een klein groepje waren, ervoer ik die tijd in Maastricht ook als privéonderwijs. Wekelijks twee lange blokken, gegeven door niet zomaar docenten, maar door gepromoveerde medewerkers. Onderwijs van kwalitatief hoog niveau. Ik herinner me de geestdrift en didactische kwaliteiten van een hoogleraar als Wim Gijselaers nog goed." Elf studenten voltooiden in 2005 de opleiding, die daarna wegens gebrek aan belangstelling werd opgeheven. "Spijtig natuurlijk. We hebben steeds met man en macht geprobeerd studenten erbij te krijgen. Maar voor leerlingen uit het vwo was onderwijskunde blijkbaar niet sexy genoeg. Onze groep bestond vooral uit mensen die iets ouder waren, met vaak al werk- en leservaring. Een zeer gemotiveerde groep."

Directeur

Als afgestudeerde onderwijskundige werkte Van Winssen enige tijd bij een

schoolbegeleidingsdienst in Eersel. Hij adviseerde basisscholen over het verbeteren van hun lesprogramma en leeropbrengsten. Zo kwam hij in contact met RBOB De Kempen, een onderwijsstichting met veertien basisscholen in elf gemeenten in Brabant en Limburg. Medio 2007 kwam de functie vacant van clusterdirecteur voor vier scholen (in totaal 850 leerlingen) in Eersel, Reusel, Bladel en Oirschot. "Onderwijskundige kwaliteiten waren vereist, met inbegrip van het beleidsvormend vermogen om met nieuwe onderwijswetgeving om te gaan. Ik wilde altijd al als leidinggevende aan de slag. Dit was een kans die ik niet voorbij kon laten gaan, ook al omdat mijn hart bij het basisonderwijs ligt."

Hij onderhoudt nu contacten met de onderwijsinspectie, met het speciaal onderwijs, met gemeenten als het om huisvesting gaat en daarnaast is hij minimaal een dagdeel per week op een van 'zijn' vier scholen aanwezig.

"Directeur zijn vereist meer dan alleen managen, ook als ik sturing geef aan problemen van het personeel. Centraal

staat voor mij de kwaliteit van onderwijs en het omgaan met de mogelijkheden en beperkingen van kinderen.”

Ontwikkeling voorspellen

Voorspellingen over de ontwikkeling van een kind zijn al te maken vanaf de peuterspeelzaal. “Is het taalvaardig? Hoe is de woordenschat? Stelt het zich sociaal op? Daar is veel informatie over binnen te halen voordat het op de basisschool komt. Je hoeft niet bij nul te beginnen. Als op driejarige leeftijd de taalontwikkeling achterloopt, moet je daar snel mee aan de slag omdat het grote invloed heeft op het succesvol doorlopen van de school.”

“Het liefst zou ik zien dat er aan het eind van het basisonderwijs ook iets valt te zeggen over de creatieve of muzikale ontwikkeling van een kind. Maar daar heeft het voortgezet onderwijs geen boodschap aan. De voorspellende waarde van schoolse resultaten als een Cito-toets voor een succesvolle doorstroom naar vwo en/of universitair onderwijs is relatief. Factoren als thuissituatie, omgeving en vrienden spelen in die overgangperiode een belangrijke rol.”

Consumerend gedrag

Joris van Winssen komt vaak in aanraking met ouders die verwachten dat de school wel even de opvoeding kan overnemen. Hij signaleert dat steeds minder moeders om half vier met de thee klaar zitten om met hun kind de dag door te spreken.

“Ouders willen veel en lang werken, en het onderwijs moet dat maar ondersteunen. Dat is consumerend gedrag. Toch verontrustend. Een kind dat geen hechte band, geen vertrouwen kan opbouwen met een ouder, zit ook in het onderwijs eerder op achterstand.”

Dat geldt ook voor echtscheidingen. “Het kind staat bol van de spanning. Je ziet de dip naar beneden in de ontwikkeling van het kind. Als school moet je bepalen hoe leerkrachten daarmee om moeten gaan. De school is altijd de afspiegeling van de samenleving maar de kwaliteit mag er niet onder leiden. Dus is steeds de vraag: waar trek ik de grens tussen aandacht voor ouder en kind, voor de thuissituatie, en de aandacht voor het onderwijs? Ik heb als leerkracht klassen gehad waar van de 28 kinderen er 20 zaten met gescheiden ouders. Tijdens de ouderavonden maak je van het tienminutengesprek desnoods twee keer vijfminutengesprek.”

Onderwijsvernieuwing

Kan Van Winssen zijn kennis over hoe mensen leren in samenspraak met de leraren op de werkvloer in praktijk brengen? “Absoluut. Leraren moeten delen van vernieuwingen zelf vorm kunnen geven. De onderwijskundige kent of scheidt de voorwaarden om dat proces voor elkaar te krijgen. Noem dat vernieuwing van onderop. Probleemgestuurd Onderwijs is daar een voorbeeld van. Je moet er wel voor waken niet je kritische blik te verliezen.

Neem het ‘Nieuwe leren’ dat een paar jaar geleden als experiment in de aandacht stond. Een containerbegrip, waarbij kinderen hun eigen leerroutes moeten ontdekken. Is dat wel het beste voor het kind? Ik had mijn grote twijfels over het kennisrendement van dat nieuwe leren. Je moet beredeneerd je onderwijs inrichten en niet met alle winden meewaaien.” En dan is er nog het onderwijs dat van bovenaf door het ministerie in Zoetermeer wordt verordonneerd en waar een school op moet reageren. “Bijvoorbeeld het ‘passend onderwijs’ dat vanaf 2011 of 2012 op basisscholen wordt geïntroduceerd. Voor elk kind dat zich op een basisschool aanmeldt, ook voor kinderen die extra zorg nodig hebben, moet er een passend onderwijsaanbod zijn. Maatwerk dat aansluit op talenten en mogelijkheden van het kind. Gevolg zal zijn dat kinderen die nu nog veelal naar het speciaal onderwijs gaan, omdat ze bijvoorbeeld autistisch zijn of ADHD hebben, straks eerder in het reguliere onderwijs terecht komen. Geen lange zoektocht dus om het kind op de juiste onderwijsplek te krijgen. Schoolbesturen moeten dat zien op te vangen.”

“De vraag is: hebben wij wel de expertise om te kunnen omgaan met een autistisch kind, of een kind met het syndroom van Down? Nee, hoewel wij nu al ervaring opdoen met leer-

ontwikkelstoornissen. Maar ik kan niet ieder kind met ingewikkelde leer-ontwikkelproblemen goed onderwijs geven zonder dat dit het gedrag van de groep beïnvloedt. Er zijn waarschijnlijk extra leerkrachten nodig om dat passend onderwijs te realiseren. Dat kost extra geld, maar daar hoor ik het ministerie nog niet over. Daar kan ik me nu wel druk over maken, maar de invoering van het passend onderwijs houd ik daarmee niet tegen. Didactisch gesproken moet ik er dus wel op reageren.”

“Je moet in het onderwijs nooit iets op maar één manier doen”

Probleemgestuurd Onderwijs

Is zo iets als Probleemgestuurd Onderwijs denkbaar in de basisschool? Wel als het aan Van Winssen ligt. Hij wil elementen uit het PGO inzetten voor de betere, ofwel de ‘excellente leerlingen’ op zijn basisscholen en wakkert daarvoor het enthousiasme aan. “Er is behoefte om meer met die leerlingen te doen, om ze uitdagingen te bieden, om excellentie te stimuleren. Dat kan door ze aan te spreken op hun probleemoplossend vermogen. Het gaat om vijf tot tien procent van het aantal leerlingen. Maar eerst moet ik mijn leerkrachten de kans geven om zich de leermiddelen van PGO eigen te maken, om het leerproces te sturen. Ze staan er wel open voor.” Van Winssen is overigens voorstander van ‘een handelingsrepertoire waarbij je moet kunnen putten uit vele verschillende vormen van didactiek.’

“Je moet in het onderwijs nooit dingen op maar één manier doen. Soms kan een instructiemodel nodig zijn, bij leren lezen bijvoorbeeld, terwijl je bij leerlingen met discipline de kant van PGO uit kunt. Opvallend is wel dat de didactische kwaliteiten in het basisonderwijs veel groter zijn dan in het voortgezet en universitair onderwijs. Op de UM ontmoette ik docenten die alles van een onderwerp afwisten, maar het voor geen meter boeiend konden overbrengen. Bijscholingscursussen aan docenten om de didactiek van het PGO onder de knie te krijgen, blijven nodig, wil Maastricht *leading in learning* zijn.”





Alumnus Peter van der Hijden:

‘Mobiliteit, daar draait het om in Europa’

Bijna zeventien jaar na de ondertekening van het Verdrag van Maastricht is ‘Europa’ voor veel burgers nog altijd een abstract begrip. Europese Commissie en parlement staan synoniem voor bureaucratisch, ambtelijk, stroperig en weinig doelgericht. UM-alumnus Peter van der Hijden herkent het beeld niet. Sinds 1991 houdt hij zich in Brussel bezig met de verbetering en afstemming van het hoger en universitair onderwijs en onderzoek in Europa. “Het Europese ambtenarenapparaat is kleiner dan dat van menige Europese hoofdstad. In korte tijd hebben we heel veel bereikt. Het Europese universitair systeem staat wereldwijd op de kaart. We maken vorderingen in het coördineren van onderzoeksgelden. Uitwisseling van kennis wordt makkelijker. Tastbare veranderingen waaraan je als ambtenaar in Brussel wel degelijk een steentje bijdraagt.”

Meteen even voor alle helderheid: de Europese Commissie bepaalt niet hoe het onderwijsstelsel in Europa wordt ingericht. Ze heeft geen wetgevende macht op dit vlak. Toch rekent Peter van der Hijden het bijna overal ingevoerde kwaliteitszorgstelsel tot een van de grootste wapenfeiten van ‘zijn’ directoraat-generaal. “Jawel! Wij hebben aan het eind van de vorige eeuw het debat opgestart en proefprojecten gefinancierd.”

Grote stap vooruit

“Nederland had al het voortouw genomen, maar Duitsland bijvoorbeeld was faliekant tegen. Externe onderwijsbeoordeling had daar geen traditie. De Europese proefprojecten hebben de sceptici overtuigd, we kregen de Europese onderwijsministers aan onze kant met als gevolg dat er toch één systeem kwam. Dat hebben wij dus niet ingevoerd of bepaald, maar wel geëntameerd. Dit is heel vaak de rol van de Europese Commissie, zeker op het gebied van onderwijs: discussie aanjagen, dialogen bevorderen. Als onafhankelijke partij.

Het is onze missie om het onderwijs op een hoger niveau te brengen en meer toegankelijk te maken.”

Dat laatste is volgens Van der Hijden geen overbodige luxe. “We hebben nog steeds een achterstand ten opzichte van de VS, Japan, Korea en binnenkort ook India. In Europa volgen nog altijd minder mensen een hogere opleiding. In absolute aantallen, maar ook relatief gezien. We maken weliswaar een inhaalslag door de toestroom van vrouwen, echter nog altijd kan en moet de instroom

hoger. Kennis is het sleutelwoord van deze tijd. Met de nieuwe bachelor/masterstructuur (BAMA) maken we een grote stap vooruit. Vroeger was je als student een gegijzeld van je universiteit. Na je keuze zat je vast aan een complete opleiding, switchen was moeilijk, stapelen verboden. Gelukkig staat Plasterk dat weer toe. Gekwalificeerde bachelors kunnen in heel Europa terecht voor een masterstudie. Ze kunnen de beste uitkiezen, er zijn geen belemmeringen meer. Grote winst als je het mij vraagt." Inhoudelijk kunnen en mogen er verschillen zijn, eenheidsworst is geen oplossing, aldus Van der Hijden. "Dat biedt universiteiten de kans hun curricula te verbeteren, te concurreren en uit te blinken. De Universiteit Maastricht doet dat bijvoorbeeld met specifieke masteropleidingen in economie, geneeskunde en Europese studies. Zo profileert zij zich duidelijk wereldwijd."

"Fundamenteel onderzoek is een basis van een universiteit. Toegepast onderzoek is zeker zo belangrijk"

Internationaal

Peter van der Hijden (1956) studeerde in 1986 af aan de rechtenfaculteit in Maastricht. Vervolgens werkte hij vijf jaar als beleidsmedewerker binnen de UM, onder andere bij de griffie van de Universiteitsraad, net als zijn vrouw Mia. In 1991 verkasten zij naar Brussel nadat hij als een van de weinigen het concours, een toelatingsexamen tot Europees ambtenaar, met succes had afgerond. "Ik wilde heel graag naar Brussel. Europa, de internationalisering heeft me altijd geweldig geboeid. Nu had ik wel het geluk om in Maastricht op te groeien, automatisch viertalig door de ligging en de Duitse, Engelse en Franstalige programma's op tv. Brussel bevalt ons zo goed, omdat er geen dominante cultuur is. Je hoort er alle talen, maakt kennis met verschillende culturen. Zo ontstaat echte vrijheid en dat is mooi. Hier wordt het je niet kwalijk genomen als je een code overtreedt. Stap een café binnen en aan de bar staan makkelijk elf nationaliteiten. Op kantoor is het niet anders hoewel daar uiteraard wel regels gelden." De Van der Hijdens volgen de UM op de voet via de website en een abonnement op Observant. Een

retourtje met de trein brengt uitkomst als ze eens heimwee hebben. Soms staat een kort bezoek aan Tongersestraat 53 op het programma, het gebouw waar eertijds het universiteitsbestuur was gehuisvest. "In datzelfde pand was ik als jongen misdienaar bij de Jezuiten, jawel. Soms vind ik het jammer dat ik niet nu in Maastricht studeer. De UM is heel internationaal, veel meer dan in mijn tijd."

Onderwijs

Het had weinig gescheeld of Van der Hijden had zijn studententijd elders doorgebracht. "Ik heb eerst in Nijmegen en Leiden gestudeerd. Dat schoot niet op. Het systeem was niet geschikt voor mij. Overvolle collegezalen met almachtige professoren die op de eerste dag al voorspelden dat tweederde het nooit zo halen. Dat ergerde mij, zo'n uitspraak. Je was een nummer. Drop-outs waren geen probleem. Wat een verspilling van talent en brains. Mede daardoor hebben wij een achterstand op veel andere landen. In Maastricht maakte ik kennis met het Probleemgestuurd Onderwijs. Nieuw zoals alles nieuw was. Een heerlijke tijd. Het principe van PGO, samenwerken, problemen oplossen, heeft me mede gevormd en komt me in mijn baan nog altijd uitstekend van pas."

In Brussel begon Van der Hijden min of meer toevallig als ambtenaar op onderwijs. "Na mijn toelatingsexamen werd ik uitgenodigd voor een functie. Het werd onderwijs. Het had ook iets anders kunnen zijn, Landbouw en Visserij bijvoorbeeld. Ik denk dat dat me minder had gelegen. Ik mocht het jonge Erasmusprogramma mee uitbouwen, een systeem voor grensoverschrijdende beurzen. Daar hebben we het begin gemaakt met de internationalisering op ruimere schaal. In het Verdrag van Maastricht zijn vervolgens nog meer afspraken gemaakt. Inmiddels hebben we meer dan twee miljoen beurzen verstrekt aan studenten om een deel van hun studietijd in het buitenland door te kunnen brengen. Met relatief weinig Europees geld verandert het klimaat op een universiteit. Kijk maar naar Maastricht. Je kunt dan toch sturen zonder een wet of regel te maken. Minder bureaucratisch trouwens."

Dynamisch

Tussendoor maakte Van der Hijden een uitstapje naar het directoraat Transport, maar hij keerde snel terug bij onderwijs. "Voor mij interessanter. En met veel uitdagingen. Behalve de bachelor/masterstructuur zijn de Europese landen overgegaan op het uniform

studiepuntenstelsel ECTS. De mobiliteit van studenten is enorm toegenomen. De kwaliteit van onderwijs is aantoonbaar verbeterd. Er is transparantie. Dat maakt Europese universiteiten interessant voor studenten uit bijvoorbeeld India. Zij vergelijken het aanbod wereldwijd en gaan niet meer automatisch naar de VS voor hun master, maar bijvoorbeeld naar Maastricht."

Sinds begin van dit jaar houdt Peter van der Hijden zich bezig met de onderzoekskant van de universiteiten. "Daar hebben we in Europa nog veel te winnen. Nu begint het debat over het op elkaar afstemmen van de nationale en Europese subsidiepoten voor wetenschappelijk onderzoek. Het bedrijfsleven is ook nog te weinig betrokken bij de universiteiten, er worden nog te weinig gezamenlijke projecten uitgevoerd. Begrijp me niet verkeerd, fundamenteel onderzoek is een basis van een universiteit maar toegepast onderzoek is zeker zo belangrijk. In de VS en Azië is men daar veel verder mee. Hier ligt voor de Europese universiteiten en hogescholen een nieuwe uitdaging. Het Europese onderzoeksbudget is maar vijf procent van het totale onderzoeksbudget maar het kan als hefboom veel in gang zetten."

Mobiliteit

Een andere belangrijke stap is een Europese gedragscode voor goed personeelsbeleid en open werving van onderzoekers, die al door vele instellingen is ondertekend. Van der Hijden: "Tegelijkertijd onderzoeken we met het ABP en partners of we afspraken kunnen maken over een Europees aanvullend pensioen voor onderzoekers. Nu weerhoudt een mogelijke pensioenbreuk hen ervan over te stappen naar een universiteit in een ander land. Dit draait ook weer allemaal om het bevorderen van mobiliteit, met directe effecten op internationale innovatie en kwaliteitsverbetering. De discussie is begonnen. Ik hoop en verwacht over enkele jaren opnieuw mooie resultaten te melden."



Tekst: Loek Kusiak

Fotografie: Franco Gori



Niet meer op wachtlijst voor nieuwe knie of heup

Alumnus en orthopedisch chirurg Klaas van der Heijden (1955) had het helemaal gehad met de wachtlijsten en de ongeïnspireerde bureaucratie in ziekenhuizen. Aandacht en service, dat is wat de patiënt wil. Op de eerste golven van de marktwerking in de zorg ontwikkelde hij de kliniek ViaSana in het Noord-Brabantse Mill, nu koploper op het gebied van specialistische zorg.

“Een ongelooflijke leuke tijd, waarin we als studenten een sterke band met elkaar opbouwden en je zelf grotendeels de inhoud van je studie kon bepalen,” blikt Klaas van der Heijden, geboren Eindhovenenaar, enthousiast terug op zijn studietijd in de tweede helft van de jaren zeventig. De Faculteit der Geneeskunde in Maastricht was nog een kasplantje en een universitaire status ontbrak. Colleges waren taboe en als student werd je er ook niet tot op de pagina precies op gewezen welke boeken je moest lezen. Het Probleemgestuurd Onderwijs kreeg alle ruimte om zich te ontwikkelen en te bewijzen. “Het was vrij pionieren. Gelukkig had ik de nodige discipli-

ne, want je werd wel aan je lot overgelaten.” Vanwaar de keuze voor geneeskunde? “Blijkbaar heb ik een zorgkant in me”, vermoedt hij, “maar in die tijd dacht ik: als arts heb je tenminste zelfstandigheid en beslissingsbevoegdheid. Mijn vader werkte bij Philips en die klaagde altijd over zijn bazen.” Dat die zelfstandigheid ooit zou uitmonden in de oprichting van een eigen behandelkliniek kon Van der Heijden nog niet bevroeden toen hij als medisch groentje bij professor J. van der Linden (“de gedroomde leermeester”) in het academisch ziekenhuis Maastricht de kneepjes van de orthopedische chirurgie leerde.

Fascinatie

“Een keuzestage tijdens mijn studie wakkerde mijn fascinatie voor orthopedie aan”, aldus Van der Heijden. “Orthopedie is een van de oudste medisch specialismen. Het gaat over de mobiliteit van mensen, over hun verlangen om tot op hoge leeftijd nog een wandeling te kunnen maken. Wie op zijn 55ste met een versleten knie of heup kampt, zal dat terecht niet accepteren. Een orthopedische ingreep behoort tot de dankbaarste ingrepen in de geneeskunde.”

“Het lijkt wel alsof de vraag naar orthopedie de trend volgt van de groeiende welvaart.

Alumnus Klaas van der Heijden succesvol met eigen kliniek

Rugklachten hangen vaak samen met inactiviteit en overgewicht is een belangrijke veroorzaker van slijtage aan de knie. Tien jaar geleden was de verhouding heup- knieoperatie twee op een. Nu is dat een op een. Door betere ergonomie is het werk van veel mensen lichter geworden, dus minder risico op slijtage van gewrichten. De boerenknecht met versleten knieën wordt stilaan verleden tijd. Daar staat tegenover dat de veranderde leefstijl van veel vrije tijd, avontuurlijk bezig zijn en sporten voor zeer veel blessures zorgt."

Van der Heijden werkte achtereenvolgens in ziekenhuizen in Enschede, Eindhoven, Veghel en Oss en specialiseerde zich in de arthroscopische chirurgie (kijkoperatie) van de knie. Als een van de eerste chirurgen in Nederland reconstrueerde hij de voorste kruisband volledig arthroscopisch. Inmiddels heeft hij veel sporters met kruisbandletsels onder handen gehad en meer dan twaalfduizend knieoperaties uitgevoerd.

Frustrerende wachtlijsten

Rond het jaar 2000 maakte Klaas van der Heijden deel uit van een maatschap in de gefuseerde ziekenhuizen van Veghel en Oss. Het knaagt al een tijdje aan hem. "Wachtlijsten van een half jaar, dat vond ik frustrerend." Uitgekeken was hij ook op de topdown-structuur in ziekenhuizen waarin, zegt hij, voor de lagere echelons geen ruimte is voor eigen initiatief, voor het praktiseren van een oorspronkelijk idee. "En dan het hele financieringsstelsel, wat leunt op aanbodsturing. Dat doodt bij voorbaat iedere impuls om betere zorg te leveren, want betaald wordt er toch wel. Er kan niet méér geopereerd worden dan waar budget beschikbaar voor is. Dus: wachtlijsten." Iedere week zag hij wel vijf, zes patiënten naar een ziekenhuis in België weglopen. "En gelijk hadden ze, want daar werden ze eerder geholpen en is de zorg veel patiëntvriendelij-

ker ingericht. Toen dacht ik: als ik zoiets nu buiten het ziekenhuis om ook in Nederland kan inrichten, dan kan ik die patiënten lokaal en zonder wachttijd blijven behandelen."

Marktwerving

Van der Heijden kreeg een tip over een fitnesscentrum in Mill dat in een hal tegen een oude Mavo-school aan was gebouwd. De eigenaar wilde zijn concept uitbreiden tot gezondheidscentrum. Een deel van het complex stond leeg. Samen met zijn vriend Jos Althuyzen, leverancier van orthopedische producten, besloot hij rond 2004 de sprong te wagen en in de leegstaande vleugel een, zoals het toen genoemd werd, zelfstandig behandelcentrum voor orthopedie te vestigen. "We wilden geen privé-kliniek, maar zorg bieden die door de verzekeraars vergoed werd. De politiek had net de deur opengezet voor marktwerving in de zorg. Er volgden talloze gesprekken met onder meer zorgverzekeraars. Zij wilden graag vertrouwen in ons stellen, maar verlangden ook dat we 20 procent goedkoper werken dan ziekenhuizen. Kostenbesparing maakt het voor hen juist interessant.

In 2005 opende ViaSana (latijn voor: 'de weg naar gezondheid') haar deuren. Een personeelsadvertentie plaatsen was niet nodig. Er kwamen 130 open sollicitaties binnen. "Vaak van verpleegkundigen die in deeltijd wilden werken en aan de onregelmatige diensten van het ziekenhuisbestaan wilden ontsnappen. Veel belangstelling ook van ervaren medisch specialisten, die in de tweede helft van hun carrière verlangden naar een meer ontspannen werkomgeving met minder rompslomp en meer planbare zorg." Zo begon ViaSana met tien medewerkers, twee operatiekamers en vier spreek- en behandelkamers. Gekozen werd ook voor luchtzuivering van de operatiekamers, nodig voor een steriele omgeving, volgens de hoogste internationale normen. "Maximale patiënt-

veiligheid is je entreeticket naar de markt", aldus Van der Heijden.

Planbare zorg

Nu, vier jaar later is ViaSana de eerste kliniek in Nederland - en ook de grootste - met een erkenning 'instelling voor medisch specialistische zorg' (IMSZ) type 2. Dat is een vergunning voor klinische zorg langer dan 24 uur. Op de loonlijst staan circa honderd medewerkers, vijf orthopedisch chirurgen en enkele specialisten voor de overige disciplines. De specialistische zorg die ViaSana levert, bestaat voor 85 procent uit orthopedie, tien procent is plastische chirurgie en vijf procent algemene chirurgie. Ook heeft het, als een van de zeer weinige, een diagnostisch centrum met een open MRI-scanner.

Daarmee kan een beeld worden gevormd van het binnenste van het lichaam zonder dat hoeft te worden geopereerd. Ondanks uitbreidingen is het kleinschalige en patiëntgerichte karakter van de kliniek intact gebleven. Voor patiënten die na een operatie meerdere dagen moeten blijven, zijn er 24 comfortabele eenpersoonskamers ingericht. In het complex kunnen patiënten en bezoekers ook gebruik maken van een restaurant, een luxehotel en een fysiotherapiepraktijk. "Een van de allereerste patiënten die we voor een knieprothese behandelden zei: 'Het leek wel vakantie'. Een groot compliment."

Reclame overbodig

In 2008 werden er 4000 ingrepen bij ViaSana uitgevoerd. Voor dit jaar zullen dat er 4500 zijn waarvan 350 heup- en knieprotheses. "Orthopedische behandelingen zijn door hun meestal niet acute karakter goed te plannen. Maar de vraag naar ingrepen is inmiddels groter dan de kliniek aankan", volgens Van der Heijden.

Omdat wachtlijsten voor hem taboe zijn, trekt ViaSana binnenkort een extra orthope-

disch chirurg aan. "Aan reclame hoeven we niets te doen en willen we ook niets doen. Meer dan 80 procent van de patiënten vindt via vrienden of familie de weg naar ons. Via internet maar drie procent."

Klaas van der Heijden, getrouwd, twee dochters en ook verantwoordelijk voor de beeldende kunst in ViaSana, had nooit vermoed dat het ondernemerschap in zijn genen zat. Het is door de omstandigheden gekomen, denkt hij. Toe zijn aan een nieuwe uitdaging en ook de kans daarvoor zien. "En misschien heeft, niet direct bewust, de ervaring met het pionieren in het Probleemgestuurd Onderwijs, het durven omgaan met onzekerheden, er ook invloed op gehad."

Alumni

Wat hem boeit in leiding geven? "Dat ik aan de touwtjes kan trekken en mensen makkelijk kan motiveren en ruimte maken voor hun talenten. We selecteren medewerkers op ondernemers- en servicegerichtheid. Dat werkt. En dat bevalt me."

Voor de uitstraling van de gezondheidsstudies in Maastricht vindt hij het belangrijk dat de Universiteit Maastricht zijn alumni koestert. Twee keer was hij de drijvende kracht achter een reünie van geneeskundestudenten van zijn jaargang. "Een opkomst van 84 procent en reuze gezellig! Na ruim 25 jaar voel je nog steeds verbondenheid."



Jos Kievits, directeur Fondsenwerving & Alumnizaken:

“Vriendschap ontstaat uit liefde en toeval”

De kredietcrisis ontrolt zich, bedrijven en instellingen houden de knip op de beurs maar Jos Kievits, de nieuwe directeur Fondsenwerving & Alumnizaken broedt op plannen om “substantieel geld” binnen te halen voor de universiteit. In 2010, het negende lustrum van het Universiteitsfonds/Swol, hoopt hij “een stevige slinger aan het wiel te geven”. Een gesprek met een Leidse alumnus over Maastrichtse alumni, vriendschap en geld.



“Vriendschap ontstaat uit liefde en toeval.” Het is de mooiste zin tijdens een twee uur durend gesprek. Jos Kievits, per 1 februari benoemd als directeur Fondsenwerving & Alumnizaken, heeft het over *friendraising*, een term die veelvuldig gebezigd wordt als het gaat om de relatie met afgestudeerden. Hij houdt niet zo van dat woord. Vriendschap kun je niet forceren. Die ontstaat niet uit berekening maar uit liefde en toeval. Het toeval bijvoorbeeld dat je een heerlijke studententijd hebt gehad en daarom met liefde aan je alma mater terugdenkt. Zelf doet hij dat ook. Bovenop een stapeltje op zijn bureau ligt Leidraad, het alumniblad van de Leidse universiteit. Hij leest het altijd.

Minderbroeders

Kievits (56) ging in 1971 in Leiden studeren. “Ik wilde burgemeester worden en Leiden had als eerste in Nederland een studie Bestuurskunde, toen nog in de juridische faculteit gecombineerd met Staats- en Bestuursrecht. Bovendien was het een stad van overzichtelijke grootte met een traditioneel studentenleven.” En daar was de jonge Kievits naar op zoek. Hij kwam van ver, het Zuid-Limburgse Rimburch bij Landgraaf, en had zijn middelbare schooltijd doorgebracht

op het Sint-Bernardinus College in Heerlen. “Ik heb de waarden van de Minderbroeders meegekregen”. Nu is zijn standplaats het bestuursgebouw aan de Minderbroedersberg. Eens een zuiderling, altijd een zuiderling geldt ook voor Jos Kievits. Na verschillende banen bij de overheid, onder andere de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) keerde hij naar Limburg terug. De laatste tien jaar was hij kabinetschef van de Commissaris van de Koningin in Limburg. Een veelomvattende en gevarieerde baan met taken op het gebied van beleid, representatie, secretariaat en organisatie. Hij was onder andere betrokken bij benoemingen en vertrek van burgemeesters, zat met politie, brandweer en justitie om de tafel als het ging over (grensoverschrijdende) openbare orde en veiligheid. Ook de relatie met het Hof zat in zijn pakket maar ook toespraken schrijven, representatie van bestuur en huis en de organisatie van grotere evenementen. “Het leidde tot een behoorlijk netwerk.”

Regionaal belang

Zelfs de leukste baan krijgt na tien jaar slijtageplekken. Kievits was toe aan verandering en toen de vraag voorbij kwam of hij voor de UM de kar wilde trekken van

“Regionaal, nationaal of wereldwijd, je moet op diverse fronten werken.”

fondsenwerving gekoppeld aan alumni beleid, zei hij “Ja”. “Mijn drijfveer? Bij de provincie was ik overtuigd van het belang dat de provincie heeft voor de regio. Diezelfde motivatie kan ik kwijt binnen de UM: werken met en voor je omgeving. De universiteit is een belangrijke speler in de regio.”

Hoe belangrijk is dat in het licht van fondsenwerving? In de vorige ContinuUM heeft Léon Frissen – als gouverneur van Limburg de voormalige baas van Kievits en voorzitter van het Universiteitsfonds/Swol – gezegd dat het gaat om het binnenhalen van het grote geld. Is de regio dan niet te beperkt?

Kievits: “Regionaal, nationaal of wereldwijd, je moet op diverse fronten werken. Fondsenwerving heeft verschillende schillen.

Natuurlijk gaan we voor de grote vissen maar vergeet niet, om ons heen zijn heel veel bedrijven, klein, midden en groot. Voor hen is het belangrijk dat de universiteit er is en zij zijn belangrijk voor ons. Het gaat erom duidelijk te maken wat wij hun te bieden hebben. Ik kom veel mensen tegen die de UM te weinig kennen, niet weten wat de universiteit voor hen kan betekenen en hoe zij haar kunnen steunen. Het is goed dat de universiteit zich naar buiten profileert en de omgeving aan zich bindt als partner.”

Partnerschap en vriendschap, twee sleutelwoorden in de optiek van Kievits. Zo vindt hij onderhoud met huidige sponsors uitermate belangrijk, juist in deze crisistijd. “Als partners het moeilijk hebben moet je oprechte belangstelling tonen, laten zien wat je vrienden je waard zijn, investeren in het aanhalen van de betrekkingen.”

Actieplan

Dat is dan ook een van de eerste actiepunten op de agenda van dit jaar. Wat staat er verder op het programma? “Volgend jaar bestaat het Universiteitsfonds/Swol 45 jaar. Dan moeten de startblokken klaar staan. Liefst nog voor de zomer wil ik een actieplan presenteren voor zowel de fondsenwerving

als het alumni beleid. Ik ben me nu aan het oriënteren, mijn weg zien te vinden binnen de instelling. Ik praat met alumni want zij zijn een belangrijke schakel naar de buitenwereld. Ze zijn vertegenwoordigd in het bestuur van het U-fonds. Straks zullen zij ook in de commissie van bestedingen moeten zitten, direct betrokken worden bij acties en wellicht in meer bestuurlijke gremia binnen de UM participeren.” Nadrukkelijk stelt Kievits dat fondsenwerving en alumni beleid universiteitsbreed gesteund en uitgedragen moeten worden. “Faculteiten moeten daarin hun verantwoordelijkheid nemen en hun aandeel leveren. In hun eigen belang. Het betekent vooral inhoudelijke betrokkenheid. Alumniactiviteiten moeten in elke faculteit tot het normale patroon behoren. Organiseer een paar keer per jaar bijeenkomsten en vertel wat je aan het doen bent, hoe je dat doet en met wie. Laat zien welke rol alumni daarin spelen. Er zijn al prima voorbeelden van dergelijke activiteiten. Faculteiten zouden heel goed *best practices* kunnen uitwisselen.”

Alumni Office

Kievits gaat de kar niet alleen trekken. Hem is een uitbreiding van 3,5 fte voor fondsenwerving in het vooruitzicht gesteld. Bovendien komt ook het Alumni Office onder zijn hoede. “Door (ook fysieke) integratie van Fondsenwerving en Alumni Office hoop ik tot maximaal rendement te komen. Op het gebied van fondsenwerving heeft Maurice Olivers in het verleden uitstekend werk gedaan. Denk aan het vele geld dat hij heeft binnengehaald voor de beurzen en aan de opstart van het University Dinner. Maar zijn polsstok reikte niet verder dan wat je met 0,5 fte kunt doen. Ook het Alumni Office heeft een stevig fundament gelegd. Alumni roemen dat alom. Het heeft een uiterst respectabel bestand opgebouwd, vollediger dan op veel andere plaatsen. Maar de tijd haalt je in en nu is er behoefte aan verbetering van de toepassingsmogelijkheden. Daar

moet het op handen zijnde CRM voor zorgen.” Ook de alumnikringen vindt Kievits een waardevolle basis. Ze kunnen, waar dat verantwoord is, nog uitgebreid worden. “Het streven is daar kringen te activeren waar een zekere alumnidichtheid is. Doellanden hebben prioriteit.”

Kievits waarschuwt er voor kringen niet te overbelasten met vragen en regels. “Het zijn geen buitenposten die je allerlei verplichtingen kunt opleggen. Wat je vraagt moet voldoende draagvlak hebben. Activiteiten moeten grotendeels uit alumni zelf komen. Alumni willen heel graag meedoen maar ook met respect bejegend worden. Dat hebben ze verdiend.” Deze ContinuUM is het laatste magazine voor, door en over alumni. Jammer? “De alumni community zal straks een belangrijke rol gaan vervullen in de relatie met en tussen alumni. Ze wachten er met smart op. Daarnaast wordt de maandelijkse nieuwsbrief steeds belangrijker. Er komt een nieuw blad, voor een bredere doelgroep van externe relaties, dus ook voor alumni. Het is een vanzelfsprekende zaak dat daarin een substantieel deel zal worden ingeruimd voor alumni.”

Trots

Op het moment van het interview is Kievits een kleine tien weken aan het werk binnen de universiteit. Hoe bevalt het hem? “De Universiteit Maastricht is een veel grotere organisatie dan waarin ik tot nu toe heb gewerkt. Zeer decentraal georganiseerd met heel veel ruimte voor het individu. Dat maakt het lastig overzicht te krijgen. Maar ik vind mijn weg.” Allengs worden de contouren van de fondsenwervingsactiviteiten duidelijker. Voorlopige deadline: 2010, het 45-jarig bestaan van het Universiteitsfonds/Swol. Daarin moet “een stevige slinger aan het wiel worden gegeven. En dat nog eens een jaar later, als de UM 35 jaar bestaat, bestendigen”, hoopt Kievits. “Het zou mooi zijn als alle gevers van de afgelopen 45 jaar zich trots realiseren wat ze tot stand hebben gebracht. Dat dank zij hen de Universiteit Maastricht er is en niet meer weg te denken is uit Limburg, Nederland, Europa en de wereld. Dat ze ook trots zijn op het feit dat zij een partner mogen zijn van deze universiteit.”

Het Universiteitsfonds Limburg/Swol werd in 1965 opgericht met als doel: middelen verwerven om de stichting van de Rijksuniversiteit Limburg mogelijk te maken. Elf jaar later was het een feit: Maastricht kreeg een Faculteit Geneeskunde, de basis voor de huidige Universiteit Maastricht. Het U-fonds/Swol steunt de UM met de opbrengsten uit zijn vermogen, verwerft geld voor o.a. beurzen via het beurzenfonds en voor bijzondere leerstoelen. Voor het College van Bestuur is het de ‘leading partner’ als het gaat om fondsenwerving. Het bestuur van het Universiteitsfonds Limburg/Swol staat onder voorzitterschap van de Gouverneur van Limburg. Het regionale bedrijfsleven, maatschappelijke instellingen en alumni van de Universiteit Maastricht zijn erin vertegenwoordigd. Het directoraat Fondsenwerving valt formeel onder het Maastricht University Office (MUO) en zetelt in het bestuursgebouw aan de Minderbroedersberg. In de nabije toekomst zal het Alumni Office daaraan worden toegevoegd. Jos Kievits is directeur van het bureau Fondsenwerving & Alumnizaken en tevens directeur van het Universiteitsfonds Limburg/Swol.

Fondsenwerving is voor de universiteit van toenemend belang. Met financiële steun van particuliere gevers kunnen extra activiteiten op het gebied van onderzoek en onderwijs worden uitgevoerd. Dit kan zijn: het instellen van een bijzondere leerstoel, de stimulering van talent (studenten en staf), de aanschaf van speciale, hoogwaardige apparatuur, naamgeving van onroerend goed, projecten die de internationale profilering van de UM bevorderen et cetera.

Universiteit Maastricht

UM in top ESB

Ook dit jaar prijkt de Universiteit Maastricht weer bovenaan de jaarlijkse economentop 30 van het tijdschrift ESB (Economisch Statistische Berichten). De top tien vermeld vijf Maastrichtse hoogleraren: Geert Hofstede, Bronwyn Hall, Christine Moorman, Peter Wakker en Luc Soete. Dit jaar werden de citaties in tijdschriften tussen 2002 en 2006 geteld. In de volledige top 30 komt de UM zeven keer voor, evenals de Erasmus Universiteit Rotterdam. Op instituutsniveau is de UM opgeklimmen van een zesde naar de vierde plaats, na Wageningen, Tilburg en Rotterdam.



Onderwijsprijzen voor Ton de Goeij (rechts) en Gerard Majoor (links)

Gerard Majoor en Ton de Goeij, beiden werkzaam bij het Onderwijsinstituut van de FHML, werden tijdens de dies natalis van de Universiteit Maastricht onderscheiden met de Onderwijsprijs 2008 vanwege hun grote inzet op het gebied van onderwijs (ontwikkeling en -onderzoek). De Goeij is directeur van de geneeskundemaster Arts-Klinisch Onderzoeker, Majoor is coördinator internationalisering.

Catherine Verfaillie hoogleraar TEFAF-leerstoel

De Leuvense hoogleraar Catherine Verfaillie is benoemd tot bijzonder hoogleraar op de TEFAF-leerstoel binnen de School for Oncology and Developmental Biology

(GROW) van Maastricht UMC+. Zij is een internationaal erkende expert o.a. op het gebied van stamcelbiologie van kanker. Verfaillie gaat zich bezighouden met onderzoek en onderwijs aan artsen en onderzoekers op het grensvlak van stamcelbiologie, oncologie en immunologie. Verfaillie is directeur van het Interdepartementaal Stamcelinstituut aan de Katholieke Universiteit Leuven en hoogleraar Oncologie en Hematologie aan het UZ Leuven.

fMRI onderzoek bij tweelingen gepubliceerd in Science

De genetische invloed op hersenactiviteit bij cognitieve taken is onderzocht door een team van specialisten, onder wie Rainer Goebel van de Universiteit Maastricht in een studie met Nederlandse tweelingen. De uitkomsten zijn gepubliceerd in Science. De hersenactiviteit van de deelnemers werd gemeten met behulp van functionele magnetische resonantiebeeldvorming (fMRI). Uit de studie blijkt onder andere dat individuele hersenactiviteit in hoge mate wordt bepaald door de genen.

Koninklijke onderscheidingen

Vier medewerkers van de Universiteit Maastricht zijn dit jaar rond Koninginnedag geëerd met een Koninklijke onderscheiding. De hoogleraren Cor Spreeuwenberg, Wiebe Bijker en Hans Crombag zijn op 30 april benoemd tot Officier in de Orde van Oranje Nassau. Een week eerder ontving Jacques Reiners, hoofd van bureau Studium Generale, al een lintje: tijdens de Avond van het Gesproken Woord werd hij benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Hans Manni, emeritus hoogleraar keel, neus- en oorheelkunde, was al eerder als Officier onderscheiden in Ethiopië waar hij veel werk heeft verricht op zijn vakgebied.

Faculteit der Cultuur- en Maatschappijwetenschappen

UM wint meeste prijzen in EU simulatiespel

Een delegatie van studenten European Studies van de Universiteit Maastricht is de grote winnaar van EUROSIM, het oudste en grootste EU simulatiespel ter wereld. Zij won de meeste prijzen van alle deelnemende universiteiten. De Maastrichtse studenten vertegenwoordigden het Verenigd Koninkrijk en waren verantwoordelijk voor het beleidsthema politieverwerking in de Europese Unie. Andrea Bock (3e jaar ES) representeerde Gordon Brown en kreeg de prijs voor voortreffelijk gedelegeerde waarmee zij het beste regeringshoofd van de EUROSIM 2009 was. Robert Schachtschneider (3e jaar ES) speelde de Britse minister van Justitie Jack Straw en won eveneens de prijs voor voortreffelijk gedelegeerde. Mario Erwig (2e jaar ES) kreeg een eervolle vermelding voor zijn onderhandelingen als senior UK diplomaat in het Artikel 36 Comité. Aan de EUROSIM namen ruim 225 studenten van meer dan twintig belangrijke Amerikaanse en Europese universiteiten deel, waaronder Cornell, New York University, Saarbrücken en Bremen.



NWO-subsidie voor Renée van de Vall

Renée van de Vall heeft in de vrije competitie Geesteswetenschappen een NWO-subsidie in de wacht gesleept voor het project 'New Strategies in the Conservation

of Contemporary Art'. Het behouden van onhoudbare kunst. Veel hedendaagse kunstwerken bestaan uit vergankelijke materialen of snel verouderende apparatuur. Vaak is hun betekenis afhankelijk van de plek en de tijd waarin ze worden tentoongesteld. Van de Vall en haar collega's onderzoeken hoe musea met die veranderlijkheid omgaan en wat daarvan kan worden geleerd. In dit project werkt de UM samen met de Universiteit van Amsterdam en het Instituut Collectie Nederland (ICN).



Marie Curie Fellowship voor Christine Arnold

Christine Arnold heeft een Marie Curie Fellowship ontvangen voor haar onderzoeksproject 'Public Opinion Trends and Policy-Making in the European Union', een onderzoek in samenwerking met het European University Institute in Florence. Onderzocht wordt in welke mate Europese instanties ingaan op verzoeken van Europese burgers en tegemoet komen aan hun wensen en verwachtingen, met als doel de verhouding tussen de Europese burgers en de EU-instituten te verbeteren.

Hylke Dijkstra krijgt prijs voor 'beste artikel'

Hylke Dijkstra, alumnus European Studies, heeft een prijs ontvangen voor het beste artikel verschenen in het internationale academisch tijdschrift European Foreign Affairs Review. Hij kreeg deze onderscheiding voor zijn bijdrage 'The Council Secretariat's Role in the Common Foreign and Security Policy'. Deze prijs, die jaarlijks wordt uitgereikt, beoogt het stimuleren van onderzoek door jonge excellente wetenschappers.



Artikel Andreas Fickers onderscheiden

Aan Andreas Fickers is de Routledge-IAMHIST Senior Scholar Outstanding Article Award 2008 toegekend door de International Association for Media and History (IAMHIST). Zijn artikel 'Presenting the 'Window on the World' to the World: Competing Narratives of the Presentation of Television at the World's Fairs in Paris (1937) and New York (1939)' werd gekozen als het beste artikel van een senior wetenschapper dat in 2008 in 'The Historical Journal of Film, Radio and Television' verscheen.

NWO-subsidie voor onderzoek CMW en Ghana

Een interdisciplinair onderzoek in Nederland en Ghana over de effecten van migratie op transnationale gezinnen krijgt € 700.000 subsidie van NWO/WOTRO. Het is opgezet door de Faculteit der Cultuur- en Maatschappijwetenschappen. Het programma onderzoekt gezinnen waarbij één of beide ouders naar het buitenland zijn vertrokken en de kinderen achterblijven in het land van herkomst. Hier worden ze opgevoed door een (ver) familielid of vriend.

Faculty of Economics and Business Administration

Nieuwe overeenkomst UM en NHTV Breda

De Faculty of Economics and Business Administration (FEBA) en NHTV Breda (internationale hogeschool) hebben een overeenkomst gesloten waardoor de toelating van studenten van de Engelsta-

lige, eenjarige pre-master van de hogeschool vergemakkelijkt wordt. Zij zijn niet langer verplicht tot het afleggen van een Graduate Management Admission Test (GMAT) test om toegelaten te worden tot de masterprogramma's International Business en Management of Learning.

Overeenkomst met Hogeschool Zuyd over doorstroomminor

Begin maart heeft de FEBA en de Hogeschool Zuyd (Economie, Talen en Rechten platform) een convenant gesloten waarin afspraken zijn gemaakt over het transferjaar. Dit is een nieuwe minor van de Hogeschool Zuyd, opgezet in samenwerking met de UM. Als studenten deze succesvol afronden, wordt hen directe toegang verleend tot de masterprogramma's zonder een GMAT of talentest. In februari is de eerste groep van 32 studenten aan dit programma begonnen.



European Labour Market Congres:

22-24 oktober 2009

Eind oktober 2009 organiseert de FEBA voor de tweede maal het European Labour Market Congres voor HRM-professionals, hoger onderwijsbestuurders, beleidsmakers, onderzoekers en politici. Voor meer informatie en inschrijving zie: www.unimaas.nl/elm

Nieuwe leerstoel Consumentengedrag

Prof.dr. Hans Kasper (Marketing & supply chain management) is benoemd op de nieuwe leerstoel Consumentengedrag van ouderen. Deze leerstoel is mede mogelijk gemaakt door pensioenfonds APG.



Speerpunt van onderzoek is de betekenis van vergrijzing op microniveau. Wat zijn de voorkeuren van ouderen, hoe gedragen ze zich als consument, werkne-

mer of burger? Kasper blijft ook wetenschappelijk directeur van Etil, het aan de UM gelieerde regionaal economisch onderzoeksbureau dat werkt voor overheden, instellingen en bedrijfsleven.

Faculty of Psychology and Neuroscience

Europese miljoenensubsidie voor NeuroPhysics project

De Faculty of Psychology and Neuroscience (FPN) heeft een Europese subsidie van circa drie miljoen euro verworven voor het opzetten van het 'NeuroPhysics' trainingsnetwerk. Hierdoor kunnen twaalf promovendi en twee postdocs worden opgeleid in een vakgebied dat door zijn razendsnelle groei grote behoefte heeft aan experts. Een consortium van de universiteiten Maastricht, Jülich en Luik en het farmaceutisch bedrijf Glaxo Smith Kline gaat samen met vijf partnerinstellingen wetenschappers opleiden in de ontwikkeling en toepassing van *advanced brain imaging* technieken.

Faculteit der Rechtsgeleerdheid

PAO-bureau scoort goed in audit advocatenorde

Het bureau voor Post Academisch Onderwijs (PAO) wordt door de Nederlandse Orde van Advocaten erkend. Dat houdt in dat het PAO-bureau studiepunten mag toekennen voor cursussen die advocaten bezoeken. De Orde voert iedere drie jaar een audit uit om te bezien of erkenning gecontinueerd kan worden. De audit bestaat uit een controle van de cursusdocumenten, een enquête

onder de deelnemers en een gesprek met de PAO-coördinator. Op alle onderdelen behaalde het PAO-bureau een zeer goede score. Daarmee is de erkenning voor de komende drie jaar gecontinueerd..

NIP-onderscheiding voor Hans Crombag en Peter van Koppen

Tijdens het lustrumcongres van het Nederlands Instituut voor Psychologen (NIP) werd aan prof.dr. Hans Crombag en prof.dr. Peter van Koppen de NIP/Van Gorcum mediaprijs uitgereikt. Lees meer op de NIP website www.psynip.nl

Oratie Marjan Peeters

Op 13 februari hield Marjan Peeters haar oratie, getiteld: "Met recht naar klimaatbescherming. Over de rol van het recht en de markt van het klimaatbeleid".



Faculty of Health, Medicine and Life Sciences

CARIM leidt drie CTMM-projecten

Het Nederlandse Center for Translational Molecular Medicine (CTMM) stelde 100 miljoen euro beschikbaar voor nieuwe onderzoeksprojecten onder leiding van het onderzoeksinstituut Hart en Vaatziekten (CARIM) van Maastricht UMC+. De eerste drie projecten zijn van start gegaan. Het betreft innovatie in de diagnostiek van de bloedstolling (projectleider Hugo ten Cate), bepalen van de hoogrisico plaque door (moleculaire) imaging en modellering (projectleider Mat Daemen), en nieuwe bloedvaten in beeld (projectleider Mark Post).

OBSERVANT

zoekt dikke vrienden en vriendinnen

**Draag jij de onafhankelijke universitaire pers
een warm hart toe? Staat de naam Observant
nog steeds in je geheugen gegrift?**

Word dan een dikke vriend(in),
goede vriend(in) of vriend(in)
van Observant.

Geïnteresseerd? Meer weten?

Stuur een mailtje naar
hoofdredacteur Riki Janssen
(r.janssen@obs.unimaas.nl)
of bel tijdens kantooruren:
043-3885384

Voor 200 (dikke vriend(in) of 150 (goede
vriend(in) euro per jaar steun je niet
alleen het onafhankelijke weekblad van
de UM, maar ontvang je van de redactie
van Observant (afhankelijk
van de bijdrage):

- Een gratis abonnement op Observant
- Een gratis workshop voor jouw alumniking (hoe schrijf ik een persbericht, hoe schrijf ik een column, verschil voorlichting en journalistiek)
- Een vermelding of link van jezelf en je bedrijf of organisatie op de vernieuwde website van Observant
- Speciale vriendenprijs voor advertenties in Observant
- Twee kaartjes voor een jaarlijkse medialezing/debat georganiseerd door Observant

Tot je dienst!

Alumnikringen

Het aantal alumnikringen groeit gestaag. Kijk regelmatig op de alumni website of er ook in jouw regio een alumnikring is. www.maastrichtuniversity.nl > **Alumnikringen** > **Overzicht alumnikringen**

Kringactiviteiten

Alumnikringen organiseren regelmatig activiteiten, variërend van themabijeenkomsten, masterclasses, workshops tot borrels en proeverijen. Alumni worden automatisch uitgenodigd voor activiteiten van hun eigen kring maar zijn ook van harte welkom bij activiteiten van andere kringen. Kijk regelmatig op de alumni website in de Activiteitenkalender voor de actuele informatie en aanmelding! (www.maastrichtuniversity.nl)

AlumniNet

AlumniNet is het digitale netwerk voor alumni van de Universiteit Maastricht. Door in te loggen met een persoonlijke toegangscode kun je je eigen gegevens bijhouden, op zoek gaan naar andere alumni of je inschrijven op alumniactiviteiten. Inloggen kan via www.maastrichtuniversity.nl > Alumni. Klik op de inlogknop rechts. Totdat de nieuwe alumni community online is, log je nog in op het oude AlumniNet.

Alumni op Maastricht University website

Via de website van de Universiteit Maastricht www.maastrichtuniversity.nl > Alumni, kun je informatie krijgen over alumnizaken: alumnikringen, alumniactiviteiten, ContinuUM en Alumni nieuws, services en FAQ's. Op de UM website vind je alle nieuws en informatie over onderwijs, waaronder post graduate programma's, en onderzoek. Ook over de drie peilers van alumnibeleid (career services, fondsenwerving en studentenwerving) vind je informatie je op de UM website. www.maastrichtuniversity.nl

Contactpersonen Nederland

Alumnikring Amsterdam

Dion Bongaerts
dion.bongaerts@gmail.com
Marjon Temmink
marjon.temmink@gmail.com

Alumnikring Den Haag

Lonneke Smeets
lonnesmeets@yahoo.co.uk

Alumnikring Noord-Nederland

Maria Ohoioeloen
morot66@hotmail.com
Johan Vaartjes
johan.vaartjes@shell.com

Alumnikring Noord- en Midden Limburg

Jos Valks
jos.valks@arbounie.nl

Alumnikring Noordoost-Brabant

Simon Schoonen
simon.schoonen@home.nl

Alumnikring Oost-Nederland

Loes Kater
l.kater@windesheim.nl

Alumnikring Rotterdam

Zjef Budé
zjefbude@planet.nl

Alumnikring Utrecht

Ruud Beckers
ruudbeckers@tiscali.nl

Alumnikring West-Brabant

Valerie Andeweg
valerie.andeweg@kpn.com

Alumnikring Zuid-Brabant

Fancy van de Vorst-Senders
rvdvorst@noknok.nl

Alumnikring Zuid-Limburg

Leo Baur
lhbaur@yahoo.com
Ingrid Nouwens
ingrid.nouwens@dsm.com

Contactpersonen Buitenland

Alumnikring Aruba

Maarten van Rossum
maarten.rossum@gmail.com

Alumnikring Berlijn

Nils Garrelfs
nils.garrelfs@gmail.com

Alumnikring Brussel

Jeroen Jansen
jeroen.jansen@dlapiper.com
Rik Servais
rik.servais@dlapiper.com

Alumnikring China

Beijing: Remy Tjitra
remy.tjitra@volkswagen.com.cn
Shanghai: Amiek Krakkers
amiekrackers@gmail.com

Alumnikring Düsseldorf

Nils Hemmerle
nilshemmerle@gmx.net

Alumnikring Frankfurt

Christian Wiehenkamp
wiehenkamp@finance.uni-frankfurt.de

Alumnikring Istanbul

Baris Ozman
barisozman@gmail.com

Alumnikring Londen

Hans Petri
hpetri@madasafish.com

Alumnikring New York

Wesley Verhoeve
wes@liberatedmatter.com

Alumnikring Parijs

Tom Cools
tom.cools@fr.pwc.com

Alumnikring Zürich

Frank Hahnen
frank@hahnen.org
Arnulf Metzger
arnulf@metzger.eu

Alumni Office

UM Alumni Officers

Ine Kuppen

Telefoon: 043-388 5231
E-mail: ine.kuppen@maastrichtuniversity.nl

Daniëlle Townsend-Prevo

Telefoon: 043-388 5220
E-mail: d.townsend-prevo@maastrichtuniversity.nl

Alumnicoördinatoren

Faculteit der Cultuur- en Maatschappijwetenschappen

Hannie Spronck
Telefoon: 043-388 3149
E-mail: hannie.spronck@maastrichtuniversity.nl

Faculty of Economics and Business Administration

Leann Poeth
Telefoon: 043-388 2056
E-mail: l.poeth@maastrichtuniversity.nl

Faculty of Health, Medicine and Life Sciences

Geneeskunde
Veerle Ghesquiere
Telefoon: 043-388 5642
E-mail: v.ghesquiere@maastrichtuniversity.nl

Gezondheidswetenschappen

Ria Westenberg
Telefoon: 043-388 5706
E-mail: r.westenberg@maastrichtuniversity.nl

Faculty of Humanities and Sciences

Martijn Nijwening
Telefoon: 043-388 3455
E-mail: martijn.nijwening@maastrichtuniversity.nl

Faculty of Psychology and Neuroscience

Marcel Schrijnemaekers
Telefoon: 043-388 2209
E-mail: m.schrijnemaekers@maastrichtuniversity.nl

Faculteit der Rechtsgeleerdheid

Esther Ronda
Telefoon: 043-388 3259
E-mail: esther.ronda@maastrichtuniversity.nl

University College Maastricht

Ina Engelen
Telefoon: 043-388 4978
E-mail: ina.engelen@maastrichtuniversity.nl